БYХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Һурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 4 (8226)
ЯНВАРИИН
5
СУББОТО
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Ажалшадай депутадуудай сомоной Совет

Гүрэнэй хэрэгүүдые хүтэлбэрилэн захиралгада олон түмэн хүдөөгэй ажалшадые үдэр бүхэндэ хабаадуулжа байдаг ажалшадай депутадуудай сельскэ, сомоной Соведүүд социалистическэ хүдөө ажахые, хүдөө зоной эрдэм һургуулиие, соёл болбосоролые хүгжөөлгэдэ тон ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ, гүрэнэй бүхы эмхидхэлэй, ажахын ажал-ябуулгада үргэн нийтэ зониие улам бүри олоорнь хабаадуулха тушаа партиин XX съездын заабаринуудые бэелүүлэн, депутадуудтаа болон олониитэ эдэбхитэдтэ түшэглэн һайн амжалтануудые туйлаһан ажалшадай депутадуудай сельскэ болон сомоной Соведүүд манай республика дотор олон.

Түрүү сомоной Соведүүдэй нэгэн болохо Кяхтын аймагай Усть-Кяхтын сомоной Соведэй хүдэлмэриие жэшээ болгон харуулмаар байна. Энэ Совет (гүйсэдкомойнь түрүүлэгшэ нүхэр Ширшов) Конституцяар тогтоогдоһон болзор соо Соведэйнгээ сессинүүдые үнгэргэдэг. Сесси болон гүйсэдкомойнгоо заседани дээрэ ажахын болон культурна байгуулалтын шухала шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг байна. Тэндэ хэлсэхэ асуудалнуудые бэлэдхэхэ, зүбшэн хэлсэхэдэ депутадууд, саг үргэлжын комиссинууд, эдэбхитэд олоороо хабаадалсадаг. Тиигээд һүүлээрнь тэдэнэр хэлсэжэ абаһан шиидхэбэреэ бэелүүлхын хойноһоо бултадаа шармайн оролдодог байна.

Тиигэжэ олониитын эдэбхи үүсхэл бадарган, хамаг шэнэ, түрүү юумэ дэлгэрүүлхын түлөө тэмсэн, хүдэлмэрилдэг болоһоч дээрэһээнь энэ Соведэй Ульяновай, Калининай нэрэмжэтэ колхозууд, һургуулинууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд үнгэрэгшэ жэлдэ яһала һайн амжалтануудые туйлаа. Колхозуудайнь бүхы үнеэд хайдагаар һаалгагдадаг, тугалнуудынь бултадаа түлигдэдэггүй байрада түлжүүлэгдэдэг болонхой. Эхэ хонид бултадаа искусственна аргаар урэжүүлэгдээ. Тэдэнэй 80 гаран процентнь хабар эртэ хурьгалха юм. Гадна, малай байрануудые бариха түсэб 170 процент дүүргэгдэһэн, үнеэн бүридэ 5 тонно үлүүтэй силос дарагдаһан байна. Тэжээл һайнаар буйлуулагдаад, малда үгтэдэг. Ажалай түрүү аргануудые колхозой үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар депутадууд нүхэд Протасов, Ганжуров, Гудинова гэгшэд илангаяа шударгыгаар, үүсхэлтэйгээр ажалладаг юм.

Эдэ бүгэдын ашаар мал һайнаар, түл гарзагүйгөөр ондо орожо, Усть-Кяхтын сельсоведэй колхозууд үнгэрһэн жэлдэ мал үсхэбэрилхэ түсэбөө эбэртэ бодо малаар—105 процент, хонидоор—105,9 процент, гахайгаар — 137 процент дүүргээ. Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ тушааха, худалдаха түсэбөө тэндэхи колхозууд үлүүлэн дүүргээ. Ажахын шэнэ жэлэй гурба һара соо тэндэхи колхозууд нёдондонойхиһоо хоёр дахин ехэ һү һаагаа. Тус сельсоведэй колхозууд хүсэд хүрэхэ үрэһэ хүрэнгэеэ сэбэрлэжэ хаанхай.

Усть-Кяхтын сомоной Соведэй депутадууд болон гүйсэдком һунгагшадайнгаа захяае бэелүүлэн, тэдэнэрэй культурна эрилтэнүүдые хангахын тула ехэ оролдолго гаргана. Тэндэхи һургуулиин һаһанай үхибүүд булта һуража байдаг. Клубуудта, малажалай фермэнүүд дээгүүр лекци, хөөрэлдөөн хододоо боложо, дайшалхы хуудаһанууд гаргагдажа байдаг юм. Малай фермэнүүдээр нүүдэл библиотекэ, нүүдэл наймаан ходо ябажа, малшадай культурна ба ажаһуудалай эрилтэнүүд саг соогоо хангагдана.

Усть-Кяхтын сомоной Совет мэтэ һайнаар хүдэлжэ байдаг сельскэ ба сомоной Соведүүд манай республика дотор яһала бии. Тэдэнэй тоодо ажалшадай депутадуудай Хонхолойн (Мухаршэбэр), Твороговско (Кабанск), Бага-Куналейн (Бичура), Анаагай (Хори), Түнхэнэй сомсельсоведүүд оролсоно.

Гэхэтэй хамта, хүдөө ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа Коммунистическэ партии болон Советскэ правительствын табиһан зорилгые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаггүй, ажахын болон культурна байгуулалтын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ депутадуудые, саг үргэлжын комиссинуудые болон мэргэжэлтэдые, колхозуудай эдэбхитэдые олоор хабаадуулдаггүй, мүнгэ таталгаар эмхидхэлэйнгээ бүхы ажал-ябуулгые хизаарладаг сельскэ ба сомоной Соведүүд манайда баһал олон. Али бүхы юумээр дээрэһээ заабариин ерэхые хүлеэгээд лэ байдаг, ажахын ба соёл культурын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ өөһэдөө эдэбхи үүсхэл гаргадаггүй, нобшо хойрог ябадалнуудта эсэс табиха хэрэгтэй. Түрүүшүүлэй арга дүршэл үргэнөөр хэрэглэжэ, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, малай ашаг шэмэ, ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлхэ асуудалнууд хадаа хүдөөгэй Соведүүдэй гол анхаралда байха ёһотой.

Сельскэ болон сомоной Соведүүд хүдөөдэ худалдаа наймаа, медицинскэ хангалга болон малшадай байра байдал һайжаруулгада, һургуулинуудай, клубууд, культбаза болон библиотекэнүүдэй хүдэлмэридэ шухала анхарал хандуулха уялгатай.

Нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтада бэлэдхэхэ үедэ һунгагшадай хэлэһэн захяа, дурадхал болон шүүмжэлхы ажаглалтануудые хараадаа абажа, сельскэ, сомоной болон нютагуудай бүхы Соведүүд хүдэлмэреэ нарижуулан һайжаруулха, хүдэлмэреэ бүри эмхитэй һайн болгохо зэргэтэй

КПСС-эй Горьковско обкомдо облгүйсэдкомдо, Горьковско гидроэлектростанциин барилгашадай болон монтажнигуудай коллективтэ

Дээдэ Волгодо тон томо гидроэлектростанци барилгада Горьковско ГЭС-эй барилгашад болон монтажнигууд ажалай ехэ амжалта туйлаа гэжэ КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ханангяар тэмдэглэнэ.

1956 оной декабриин 25-да һүүлшын гидроагрегат ашаглалгада үгтөө. Энэ агрегадай хүдэлжэ эхилхэдэ Горьковско ГЭС-эй хүсэниинь 400 мянган киловатт боложо, хоёр миллиард үлүүтэй киловатт-час электроэнерги гаргаха шадалтай болоно.

КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет хадаа ажалай ехэ илалта туйлаһантайнь дашарамдуулан, Горьковско ГЭС-эй барилгын хүдэлмэришэдые, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдые амаршалаад, гидроэлектростанцинуудые бариха тушаа КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдые дүүргэхын тулада тэдэнэр саашадаа бүри ехэ оролдосотойгоор ажаллаха бэзэ гэжэ найдажа байһанаа элиршэлэн мэдүүлнэ.

КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

ССР СОЮЗАЙ МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ

Германска Демократическа Республикын Правительственна делегаци Москвада ерэбэ

Германска Демократическа Республикын Правительственна делегаци январиин 3-да Москвада ерэбэ. ГДР-эй гүрэнэй болон партийна элитэ ажал-ябуулагшадһаа бүридэһэн энэ делегациие Премьер-Министр Отто Гротеволь толгойлно.

Н. А. Булганин, А. И. Микоян, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Д. Т. Шепилов, СССР-эй Министрнүүд, бусад тусхай тушаалта хүнүүд, советскэ болон харин оронуудай журналистнууд, Москвагай ажалшадай олон түлөөлэгшэд Белорусска вокзал дээрэ айлшадые угтаа.

Германска Демократическа Республикаһаа СССР-тэ байдаг Посольствын хүдэлмэрилэгшэд, дипломатическа түлөөлэлгын зургаанууд Толгойлогшонор перрон дээрэ байлсаа.

Премьер-Министр Отто Гротевольдо хүндэлэлэй харуулай начальник рапорт үгөө. Германска Демократическа Республикын ба Советскэ Союзай Гүрэнэй гимнүүд наадагдаа.

ГДР-эй Премьер-Министр Отто Гротеволь вокзал дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

Арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ

** Манай түрүүшүүл **

Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын һаалишан Хубисхал Санжиева ажахын жэлэй түрүүшын 3 һара соо даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 700-гаад литр һү һаагаа.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Х. Б. Санжиева. Е. Ринчиновагай фото.

Һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүнгүүд

1957 оной январиин 1-нэй мэдээгээр

Аймагууд	Һү һаалгын бүхыдөө дээшэлһэниинь (процентээр): 1956 оной 3 һарын туршада урда жэлэй тэрэ үеынхитэйнь сасуулхада	Һү һаалгын бүхыдөө дээшэлһэниинь (процентээр): Тэрэ тоодо 1956 оной декабрьда урда жэлэйнь декабрьтайнь сасуулхада	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн килограммаар: 1956 оной октябриин 1-һээ 1957 оной январиин 1 хүрэтэр	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн килограммаар: Тэрэ тоодо 1956 оной декабрьда	Үнеэн бүриһөө һаагдаһан һүн килограммаар: 1956 оной декабриин 3-дахи декадада
Сэлэнгын	60,5	81,7	234,4	93,8	35,6
Тарбагатайн	86,1	165,7	201,6	88,8	37,2
Прибайкальска	84,2	91,6	258,5	82,7	31,6
Зэдын	68,9	93,0	208,1	75,7	31,2
Иволгын	63,8	111,5	188,3	73,6	26,5
Бичурын	60,0	104,6	198,0	71,0	27,3
Кяхтын	55,1	91,5	194,3	70,3	27,8
Кударын	53,0	66,5	196,7	66,3	25,8
Мухаршэбэрэй	62,2	98,6	171,7	58,6	21,4
Яруунын	29,7	60,4	156,4	52,9	19,7
Кабанскын	34,5	66,3	180,3	49,9	18,1
Хориин	20,1	69,8	128,8	44,8	18,5
Байкало-Кударын	40,2	120,4	155,8	43,5	16,2
Курумканай	49,1	103,9	126,5	43,3	18,2
Заиграйн	54,0	114,1	124,9	42,8	17,7
Баргажанай	60,8	106,4	122,0	37,1	13,3
Хэжэнгын	7,4	41,1	100,8	32,9	12,3
Ториин	29,4	50,2	101,6	32,2	11,5
Түнхэнэй	10,8	29,0	95,4	31,1	12,9
Закаменай	17,1	51,0	71,3	21,5	7,6
Ахын	8,1	32,8	30,5	5,4	1,8

Мүрысөөнэй үнгэрэгшэ гурбан һарын дүнгүүд дээрэһээ харахада, үбэлжэлгын үедэ Прибайкальска, Сэлэнгын, Зэдын, Тарбагатайн болон Бичурын аймагуудай колхозууд һү яһала ехээр һааһан байна. Тиихэдэ декабрь һара соо һү һаалгаар Сэлэнгын аймаг нэгэдэхи һуурида, Тарбагатайн аймаг хоёрдохи һуурида гараба. Республикын совхозуудай дунда «Эрдэм» совхоз урдынхяараал түрүүлжэ ябана. Энэ һара соо Иволгын, Тарбагатайн, Баргажанай, Байкало-Кударын аймагуудай колхозууд нёдондонойхидо орходоо хоёр дахинһаа үлүү ехэ һү һаагаа. Бичурын Заиграйн, Курумканай, Кяхтын, Мухаршэбэрэй колхозууд һү һаалгаяа мүн лэ хоёр дахин шахуу дээшэлүүлһэн байна.

Зарим колхозууд бүришье эрхим амжалта туйлаба. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз декабрь һара соо һү һаалгаяа хоёр дахин шахуу дээшэлүүлжэ, үнеэн бүриһөө 147 литр һү һаагаа. Энэ колхоз үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө 360 литр һү һааһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1107 литр һү һааһан Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз декабрь һарада нёдондонойхиһоо 15,8 дахин ехэ һү һааһан байна. Тиихэдэ мүн энэ аймагай «Победа», «Память Ильича» колхозууд декабрь соо һү һаалгаяа нёдондонойхиһоо 7 ба 4,2 дахинаар дээшэлүүлбэ.

Республикын олон түрүү һаалишад эрхим үрэ дүн туйлана. «Эрдэм» совхозой һаалишан Мария Гулема гурбан һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 733 литр. Галина Васевич 588 литр һү һаагаа. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Дари Цыбгунова энэ үе соо үнеэн бүриһөө 530 литр һү һааһан байна. Иимэ ехэ һү һааһан һаалишад олон.

Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, үбэлжэлгын үедэ һү һаалгаяа эрид дээшэлүүлхэ арга боломжын республикын колхозуудта бии байһыень үшөө дахин гэршэлнэ. Гэхэ зуура, олонхи колхозууд ооһэдынгоо арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэдэггүй байһан зандаа. Үшөөл олохон аймагууд болон колхозуудта һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө шухала хэмжээнүүд абтаагүй байһаар.

Жэшээлхэдэ, Ахын аймагай колхозуудта һү һаалга дээшэлхэһээ байтагай, доошолжо байна. Мүнөө эндэхи колхозууд үдэртөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр миил 180 грамм һү һаадаг байха юм. Закаменай аймагай колхозууд үдэр соо үнеэн бүриһөө 760 грамм һү һаана. Тиихэдэ мүн Хэжэнгын, Түнхэнэй, Ториин болон Баргажанай аймагуудай колхозууд үдэр соо үнеэн бүриһөө литрһээ бага үлүүтэй һү һаана.

Эдэ аймагуудта мүнөө [illegible] үбэлжэлгын үедэ һү һаалые д[illegible] түлөө тэмсэл хүсэд ябуулагданагүй гэжэ

Һанаһанда үшөөл хүрэнэгүй

Малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада хүсэд тэмсэнэгүйт, һү һаалгаараа һанаһанда үшөөл хүрэнэгүйт гэжэ Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, тусхайлбал, хонидой үүлтэр һайжаруулха талаар ехэ хүдэлмэри хэжэ, нилээд мэдээжэ болоһон зоотехник нүхэр Чекиндэ, али фермые даагша нүхэр Плюснидэ хэлээ һаа гайхашажа: «Юу хэлэнэ гээшэбта? Энээнһээ саана юу хэхэ зонбибди? Нёдондонойхидоо орходоо хоёр дахин шахуу ехэ һү һаадаг болоо бэшэ аалди?» гэжэ харюусаха байха. Нээрээшье, үнеэдһээ һү һаалгые дээшэлүүлхын тулада эндэ нилээд хүдэлмэри хэгдээ. Мүнөө жэлэй үбэлжэлгыешье колхоз яһала бэлэдхэлтэйгээр угтаһан байна.

Мүнөө һаалиин малай фермэдэ ябахада үнеэд хүшэ шадал һайнтай, бараг һайнааршье харууһалагдажа, эдеэлүүлэгдэжэ байдаг. Үнеэдэйнь байра типовой дулаан, дотороо электрын гэрэлтэй. Фермын бүхы 72 үнеэд байрада байлгагдажа, тус тустаа тэжээлэй нормотойгоор эдеэлүүлэгдэнэ. Фермэ дээрэ зарим хүдэлмэринүүд оньһожоруулагдажа, һаалишадай ажал нилээд хүнгэрөө. Малшад электрын гэрэл, радио оруулһан, зохид һайн байратай. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдшье ябажа, заабари зүбшөөлнүүдые үгэжэ байдаг. Ондоо үшөө юун хэрэгтэй гээшэб?

Игээд, даб дээрэ харахада, үнеэдһээ һү ехээр һаахын тулада бүхы юумэ хэгдэнэ гэжэ һанахаар. Нёдондонойхидо орходоо һүншье ехээр һаагдадаг болоо. Хэрбээ үнгэрэгшэ үбэлжэлгын декабрь һара соо фермэ хамта 3900-гаад литр һү һааһан байгаа һаа, мүнөө жэлдэ 700-гаад литр һааба. Һү һаалга горьтойхоноор дээшэлбэшье, хараалһан түсэб, абаһан уялга һара бүридэ дүүргэгдэнэгүй.

Һүн һанаһанда хүрэхэ ехээр юундэ һаагданагүйб?

Нэгэ шалтагааниинь юуб гэхэдэ, һаалиин үнеэдтэ бүлеэдхэгдэһэн уһан уулгагданагүй. Фермын үнеэд үдэртөө хоёр дахин гаргагдажа, хүйтэн харзаһаа уһалагдадаг байна. Хэрбээ үнеэдтэ бүлеэн уһа уулгаа һаа, һү үгэлгээ горьтойхоноор дээшэлүүлхэ байгаа. Ингэжэ зоотехническэ наукын заабаришье, түрүүшүүлэй дүй дүршэлшье һургана ха юм. Фермынхид үнеэдтээ уһа бүлеэдхээд, уулгаха аргатайшье, сүлөө тухатайшье. Миил энэ заабари тогтоогдоногүй.

Тиихэдэ тэжээлэй кухниин эбдэрхэй байдаг дээрэһээ бүдүүн тэжээл уридшалан бэлдэгдэдэггүй, буйлуулан амтаруулагдадаггүй байна. Тэжээлэй кухниин заһабаришье барагтай, хоолойнууд лэ эбдэрэнхэй юм. Тэдэниие МТС-тэ абаашаад түргэхэн заһажархихаар. Теэд тэдээндэ баһал анхарал хандуулагдадаггүй. Бүдүүн тэжээл хэршэжэ, дэбтээжэ, талха таряанай зүйлтэй холин, амта оруулжа байгаад эдюулбэл үнеэдһээ һураггүй ехэ һү гараха байһаниинь мэдээжэ. Солоомые хэршээд, извёсткын сайдамаар дэбтээгээд үгэхэдэ, үнеэд аргагүй дуратайгаар эдидэг, һү гарасаяашье дээшэлүүлдэг байна. Фермэдэ энэ шухала арга мүн лэ хэрэглэгдэнэгүй.

Талха эһээгээд, бурдууг болгоод, үнеэдтэ үгэхэдэ аргагүйгөөр амтархажа эдидэг. Теэд иимэ юумэ хэгдэнэгүй. Колхоздо минеральна бодосуудтай тэжээлнүүд, жэшээлхэдэ, мяха-яһанай гурил, шрот гэхэ мэтэ дуталдана. Һүүлэй үедэ худалдаа наймаанай организацинууд иимэ тэжээлнүүдые асархаяа болишоо.

Фермэдэ тоо бүридхэлэй хүдэлмэри һайнаар табигдаагүй, һаалишадай хүдэлмэри мүртэйгөөр хинан шалгагданагүй. Үнеэдэй хэды шэнээн һү гарадагынь шалгагдахаяа болишоо.

Нэгэ тосхондо зэргэлээд байдагшье һаа, энэ фермын хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды заһаүлха, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудыень элирүүлжэ, заажа үгэхэ тушаа Бага-Куналейн МТС-эй дирекци, зооветеринарна мэргэжэлтэд һанаагаа зободоггүй байна.

Колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэй хөөрэлдэхэдэ, «үнеэдһээ гарахал һүень абанабди» гэһэншүүгээр хэлэжэ байдаг. Үгы, үнеэдэй гараха һүниинь хүсэдөөр абтанагүй. Фермын үнеэдһээ үшөө хоёр дахин ехэ һү һааха арга бии. Энэ ганцахан юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, уридшалан һайнаар бодомжологдожо табигдаһан түсэбэй ёһоор, фермэдэ 10 — 10 хоногто 4655 литр һүн һаагдаха ёһотой байһан аад, мүнөө 2100—2670 литр һаагдана. Тиимэһээ колхозой хүтэлбэрилэгшэд нёдондонойхидоо орходоо хоёр дахин шахуу ехэ һү һаагаад, һанаагаа амарха бэшэ, харин дүрбэ дахин ехэ һү һаахын түлөө тэмсэхэ ёһотой. Түрүүшын зарим тэды амжалтаараа һанаагаа амараад, тэрэнэйнгээ саана далдалагдаад һуужа болохогүй.

С. Федоров.

2—2,5 дахин ехэ һү һаахын түлөө

Үбэлэй үедэ һү һаалгые 2—2,5 дахин дээшэлүүлхын түлөө Зэдын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад эршэтэйгээр тэмсэнэ. Колхозой һаалишад Д. Доржиева, Д. Чойдонова гэгшэд тус тустаа 1480 литр, С. Чойдонова 1750 литр һү нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө һааха уялга абаа һэн. Тиигэжэ үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулжа, үнгэрһэн 3 һара соо эдэ һаалишад үнеэн бүриһөө 350-яад гаран литр һү һаагаад байнхай.

С. Аюшеев.

сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Жэшээ болгон Ториин аймагые абажа харахада, эндэхи колхозууд үнгэрэгшэ жэлэй декабрь соо үнеэн бүриһөө 23 килограмм һү һааһан аад, мүнөө жэлдэ 32 килограмм һаагаа. Энэ хадаа тон бирагүй дүн гээшэ. Энэ аймагай «Улаан Тори», «Коммунизм», Хрущевой нэрэмжэтэ колхозууд үшөө уруугаа орожо, нёдондонойхиһоо бага һү һаадаг болоо. Эдэ колхозууд үдэртөө үнеэн бүриһөө хахад литрһээ заа үлүүтэй һү һаадаг байна. Гэтэр, партиин Ториин айком гээгдэжэ ябаһан колхозуудта һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө хэмжээ абанагүй, тэдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдһээ шанга эрилтэ хэнэгүй. Колхозуудтаа һүнэй багаар һаагдажа байһые партиин Ториин айком мэдэнэгүй гэхын аргагүй. Һү һаалгые дээшэлүүлхын зорилгоор партиин айком хэдэ хэдэн колхозуудта түлөөлэгшэдыешье эльгээһэн байна. Жэшээлхэдэ, Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо аяар 8 хүниие, тэрэ тоодо: маслозаводой директор нүхэр Сангалов, ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Шамаев, партийна гэгээрэлэй кабинедые даагша нүхэр Ванчиков, һургуулиин директор нүхэр Баранников, заготконторын директор нүхэр Тогтохоев, судья нүхэр Малакшинов гэгшэдые эльгээһэн байна. Эдэ нүхэдэй ошоходо колхоздо үнеэн бүриһөө үдэртөө 500 грамм һүн һаагдадаг байһан һаа, мүнөө 560 грамм һаагдадаг болоо. Тиихэдэ түлөөлэгшэд нүхэд Багданов, Григорьев, Дементьев гэгшэдэй ошоһон «Коммунизм» колхоздо урдань үдэртөө үнеэн бүриһөө 580 грамм һүн һаагдажа байһан аад, харин мүнөө 510 грамм һаагдадаг болошоо.

Эдэ түлөөлэгшэдэй ошоһон колхозуудтаа һү һаалгые иимээр «дээшэлүүлжэ» байхада, партиин айком тэдээнһээ ямаршье эрилтэ хээгүй байна юм.

Эндэхи колхозуудта үнеэд байрада байлгагдан эдеэлүүлэгдэнэгүй. Мүн үнеэдтэ талха таряанайшье зүйл эдюулэгдэнэгүй. Бүдүүн тэжээл уридшалан бэлдэгдэжэ буйлуулагданагүй. «Коммунизм» колхозой партийна организациин секретарь нүхэр Павлов үнеэдэй юу эдижэ, һаалишадайнгаа ямараар ажаллажа байдагые мэдэдэггүй байба. Эндэ үнеэдтэ силос эдюулэгдэнэгүй. Колхозой һаалиин гүүртэнүүдтэ политическэ хүдэлмэри тон муугаар ябуулагдана. Харуулан ойлгуулха агитаци байхагүй.

Харьяата колхозуудтаа һү һаалгые дээшэлүүлхын тулада Ториин МТС-эй дирекци ямаршье хэмжээ абадаггүй байна. Эдэ бүгэдэ дутагдалнуудтаи партиин айком эбсэшоо.

Нёдондонойхитой сасуулхада, колхозуудайнгаа һү һаалгые арайхан гэжэ 10,8—20,1 процентээр дээшэлүүлжэ байхада партиин Түнхэнэй, Хэжэнгын, Хориин айкомууд баһал һанаа амар һуужа байһаар.

Республикын совхозуудта һү һаалгын ямараар ябажа байһые хаража үзэхэ болоо һаа, үнгэрэгшэ гурбан һара соо «Эрдэм» совхоз үнеэн бүриһөө 360 литр һү һаажа, һү һаалгаяа 168,7 процентээр, Боргойн совхоз 285 литр һү һаажа, һү һаалгаяа 152,5 процентээр, Яруунын совхоз 241 литр һү һаажа, һү һаалгаяа 139 процентээр дээшэлүүлбэ.

Мүнөө шэнэ жэл гаража, үнеэд олоороо тугаллажа захалба. Тугаллаһан үнеэдые һайнаар эдеэлүүлэн харууһалжа, һү ехээр һаахын тулада шангаар тэмсэхэ хэрэгтэй. Дутуу дунданууда усадхахын түлөө оролдонгүй, һанаа амар ябажа байдаг хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ табихаар саг болоо.

Колхозууд болон фермэнүүдтэ эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулжа, январь һара соо 2—2,5 дахин ехэ һү һаадаг болохо ёһотойбди. Манда иимэ арга боломжо гүйсэд бии.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Коммунистнууд түрүү үүргэ дүүргэнэ

Закаменай аймагай колхозууд ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һү һаалгые нэгэ бага дээшэлүүлжэ шадаһан байна. Урда жэлэйхидэ орходоо 674 мянган литр ехэ һүн абтаа. Үнеэн бүриһөө һү һаалга урда жэлэйхиһээ 131 литрээр нэмэһэн юм. Колхозууд гүрэндэ һү тушааха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээд, миллион шахуу литр һү түсэбһөө гадуур тушаагаа.

Һү абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ колхозуудай коммунистнууд ехэхэн үүргэ дүүргэһэн байна. Мүнөө аймаг дотор малажал дээрэ хамта 80 шахуу коммунист хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй олониинь һаалишадаар, мал адуулагшадаар, гүүртэнүүдые даагшадаар хүдэлнэ. Олонхи коммунистнууд өөһэдынгөө жэшээтэ ажалаар, үнэншэмэ үгөөр малшадайнгаа зориг бадаруулан ажаллажа, социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг юм.

Сталинай нэрэмжэтэ колхозые абаад үзэе. Эндэ олон коммунистнууд малажал дээрэ хүдэлнэ. Колхозой гүүртэ бүхэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Коммунист Д-Н. Норбоевой даадаг гүүртын һаалишад ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 977 литр һү һаажа, аймаг дотороо түрүүлжэ гараһан юм. Мүнөөшье эндэхи һаалишад һү һаалгые дээшэлүүлхын түлөө шударгыгаар тэмсэжэ байна.

Гүүртые даагша коммунист Норбоевой хүдэлмэриин дүршэл һонирхолтой юм. Энэ нүхэр нёдондо жэлэй эхин багта гүүртые даагшаар табигдаа һэн. Тэрэ үедэ энэ гүүртэ колхоз соогоо эгээн гээгдэнги байһан юм. Урзанда эндэхи һаалишад үнеэн бүриһөө оройдоо 320 литр һү һааһан байгаа. Коммунист Норбоев гүүртые даажа абамсаараа ажалдаа шармайн ороһон юм.

Хүдэлмэриин һүүлээр нүхэр Норбоев гүүртынгээ малшадые суглуулаад, нийтын малажалые хүгжөөхэ тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүдые тайлбарилхадаа бидэнэр ямар хэмжээ абаха ёһотойбибди гэжэ ойлгуулдаг байгаа. Иигэжэ нүхэдөө уряалаад, өөрөө миин байнгүй, малшадтайгаа хамта оролдосотойгоор хүдэлөө. Гүүртынхид богони болзор соо малайнгаа хуушан байрануудые һэльбэн заһаад, тэндээ үнеэдые уяада байлгажа харууһалха аргатай болоһон, кормозапарник тодхоһон, тэжээл ехээр бэлэдхэжэ абаһан байха юм.

Үбэлжэлгын эхилэмсээр гүүртын малшад малай харууһалга, эдеэлүүлгые һайжаруулаа. Гүүртэ дээрэхи хүдэлмэри зоотехническэ заабариин ёһоор эмхидхэгдэдэг, үнеэдтэ тэжээл рационоор үгтэдэг болоо һэн. Малшадай бэелүүлһэн хэдэн хэмжээнүүдэй ашаар гүүртын хүдэлмэри хараа байса һайжаржа захалаа һэн. Гэхэ зуура, зарим хүнүүд нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ үбэлэй сагта үдэр бүри 8—10 литр һү һаажа болохогүй гэжэ хэлэдэг байба.

Коммунист Норбоев нимэ гээгдэнги һанаа бодолые зайсуулха тушаа ехэхэн оролдолго гаргаһан, һаалишан бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, үдэр соо 8—10 литр һаахаар байһание ойлгуулһан, этигүүлһэн байна. Коммунист Норбоевой үгэдэ этигэдэггүй хүнүүд жэлэй эсэстэ тэрэнэй зүб байһые нюдөөрөө хаража, ойлгоһон байна. Гүүртын зарим һаалишад Д. Намдакова, Х. Ганжурова гэгшэд үнеэн бүриһөө 1230—1434 литр һү һаагаа. Мүнөөшье энэ гүүртын малшад түрүү зэргэеэ алдангүй барижа ябана. Ажахын шэнэ жэлэй 2 һарын хугасаа соо энэ гүүртын һаалишад үнеэн бүриһөө 110 литр һү һааба. Зарим һаалишад бүришье ехэ һү һаанхай. Иигэжэ тэдэнэр үбэлэй сагта һү һаалгые горьтойгоор дээшэлүүлжэ болохо байһанда сохом этигээд, ажахын 1956—57 ондо үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха гэжэ шиидээ. Тэдэнэр аймагай бүхы һаалишадта хандажа, мүрысөө эмхидхэхые уряалба.

Гансашье аймаг дотороо бэшэ, харин республика соогоо суутай болоһон Ждановай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан коммунист Г. Лыгденовагай ажалтай танилсахада һургаал абамаар. Коммунист Лыгденова фермэ дээрэ ажаллажа захалһаар ехэшье үни болоогүй. Түрүүшын үдэрһөө эхилэн энэ нүхэр ажалдаа ехэ дуратай, зоригтойгоор хандаһан байна. Түрүүшынгээ жэлдэ нүхэр Лыгденова үнеэн бүриһөө 1460 литр һү һаагаа һэн.

Түрүү һаалишан туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарнагүй, хүдэлмэриингөө арга онгые улам һайжаруулна. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 1611 литр һү һаагаад, энэ жэлдэ 1700 литр һааха гэжэ шиидэнхэй. Үнгэрһэн 3 һарын туршада нүхэр Лыгденова үнеэн бүриһөө 300 холо гаран литр һү һааба.

Партиин гэшүүн туладаа нүхэр Лыгденова «амяа хараад» ябадаггүй, харин өөрынгөө ажалай дүршэл шадабарие аймагай бүхы һаалишадта дамжуулан үгэхые оролдоно. Һү һаалгые яажа дээшэлүүлдэг тухайгаа аймагай колхознигуудта, һаалишадта холо хөөрэжэ, заажа үгэдэг юм. Хүдэлмэриингөө дүршэл тушаа аймагай газетэдэ бэшэдэг. Тэрэнэй һурган хүмүүжүүлһэн хэдэн олон залуу һаалишад С-Х. Дондокова, Д. Данзанова, Д. Тугутова болон бусад Закаменда, нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һү һаалгые горьтойгоор дээшэлүүлжэ болохо байһые харууһан байна.

Партиин гэшүүн Д-Ж. Хадаева «Коммунизм» колхозой эрхим һаалишан болонхой. Энэ шадамар һаалишан ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө мянга гаран литр һү һаагаад, мүнөө жэлдэ 1200 литр һааха зорилготойгоор ажаллажа байна.

Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлдэг залуу коммунистнууд — һаалишад Ц-Б. Дашиев, Ц-Х. Цыренова гэгшэд социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Коммунист Г. Данзановай даадаг гүүртэ «Дружба» колхозой түрүү гүүртэ болонхой. Колхозуудай һүнэй-товарна фермэнүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунист С. Соктоевой даадаг фермэ («Победа» колхоз) аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Октябрь, ноябрь һарануудта эндэхид үнеэн бүриһөө 115 литр һү һаагаа. Мүн декабрь һара соошье һү һаалга улам дээшэлһэн байна.

Жэл хахад, хоёр жэлэй саада тээ Закаменай аймагай эрхэ байдалда нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ жэл соо мянган литрһээ дээшэ һү һаажа болохо гэжэ хэлэхэдэ этигэхэгүй байгаа. Мүнөө тал ондоо болоо. Жэл соо үнеэн бүриһөө 1000—1500 литр һүн һаагдаба гэхэдэ мүнөө гайхаха хүн байхагүй. Хуушан, гээгдэнги һанал бодолые ингэжэ үндэһөөрнь үгы хэхэ, шэнэ түрүү аргануудые дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ колхозуудай коммунистнууд угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Коммунистнууд эгээн түрүүн өөһэдөө түрүү арга дүршэлнүүдые шудалжа үзөөд, ажал хэрэгтээ нэбтэрүүлхын хойноһоо шармайн ороһон байна. Зүгөөр, аймаг дотор үшөөл үсөөн коммунистнууд сэхэ малажал дээрэ хүдэлмэрилнэ гэхэ хэрэгтэй. Түрүү хүнүүдые партида абаха тушаа хүдэлмэри һулаар ябуулагдана.

Ажахын эгээн харюусалгатай газарта коммунистнуудые олоор табихада амжалта туйлагдадаг байһыень дээрэ хэлэгдэһэн баримтанууд элеэр харуулна. Тиимэһээ партиин айком саашадаашье малажалда коммунистнуудые олоор эльгээхэ зэргэтэй. Мүнөө шадаал һаа олон коммунистнуудые һаалишадаар, мал адуулагшадаар табиха хэрэгтэй. Иигэжэ коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые бүри дээшэлүүлхэ шухала байна.

Ц. Субанов.

Киев. Арадай Демократиин оронуудай уранзохёолшодой бэшэһэн номуудые Украиныи столицын ажалшад ехээр һонирхон уншадаг. Мао Дунь, Алоис Ирасек, Болеслав Прус, Элиза Ожешко, Иван Вазов гэгшэдэй зохёолнуудай суглуулбаринуудые хэдэн олон зуун киевэйхид захижа абадаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: номой захил абадаг республиканска магазин соо. Киевтэхи Т. Г. Шевченкын нэрэмжэтэ гүрэнэй оперо ба баледэй академическэ театрын артист Н. Г. Шостак (баруун гарһаа хоёрдохи) Болгариин уранзохёолшо Иван Базовай, Хитадай уранзохёолшо Мао Дуниин зохёолнуудай суглуулбарида захил хэжэ байна.

Аймагай, городской һунгуулиин комиссинуудта түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэжэ эхилбэ

Манай республикын аймаг, район, город бүхэндэ олониитын эмхинүүд, партийна, комсомольско, профсоюзна организацинууд, колхозууд болон предприятинуудай ажалшад өөһэдынгөө суглаанууд дээрэ аймагай болон городской һунгуулиин комиссинуудай составта түлөөлэгшэдөө элэ үдэрнүүдтэ дэбжүүлжэ байна.

Заиграй. Һаяхан Заиграйн аймагта ажалшадай суглаанууд болобо. Аймагай центрын медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй суглаан дээрэ акушерка Школьникова Е. А. үгэ абажа, һунгуулиин аймагай комиссида санэпидемическэ станциин врач Петров Геннадий Аркадьевичые дэбжүүлбэ. Тэрэнэй дурадхалые шүдэ аргалдаг врач А. К. Воинков дэмжэбэ. Суглаанда хабаадагшад нүхэр Г. А. Петровой кандидатурые нэгэн дуугаар һунгуулиин аймагай комиссиин составта дэбжүүлээд, энэ тогтоолые баталхыень БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ гуйһан тогтоол баталан абаа.

Тус аймагай «Красный производственник» гэжэ олзоборилгын артелиин гэшүүд хамтынгаа суглаан дээрэ бүд эсхэгшэ, партийнабэшэ хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Галина Эрдынеевна Галдановае аймагай һунгуулиин комиссиин составта дэбжүүлбэ.

Богдарино. Холын Баунтын аймагта колхознигуудай, хүдэлмэришэдэй, нийтын эмхинүүдэй суглаанууд боложо, аймагай һунгуулиин комиссида өөһэдынгөө түлөөлэгшэдые дэбжүүлбэ. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Һамасо Аюшеевна Дугаровые, промкомбинадай хүдэлмэрилэгшэдэй коллектив мастер Геннадий Васильевич Симые, Богдаринай һургуулиин багшанар ВЛКСМ-эй гэшүүн багша Михаил Семенович Молоковые, аймкомхозой хүдэлмэрилэгшэд партиин гэшүүн, Ефим Григорьевич Охотниковые һунгуулиин аймагай комиссиин составта дэбжүүлбэ.

Тарбагатай. Тарбагатайн аймагай колхозуудта болон эмхи зургаануудта суглаанууд боложо, депутадууд һунгагшадайнгаа үмэнэ тоосоогоо хэнэ, аймагай һунгуулиин комиссиин составта түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэнэ.

Тус аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд комсомол агроном Валентина Семеновна Кудряшевае, «Победа» колхозой гэшүүд колхозник Михаил Варфоломеевич Ждановые, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд һаалишан Михалева Анна Васильевнае ба бусад хэдэн хүнүүдые һунгуулиин аймагай комиссиин составта дэбжүүлбэ.

Городок город. Городогой предприятинуудаар, эмхи зургаануудаар ажалшадай суглаанууд боложо, һунгуулиин городской комиссиин составта Холтосон руднигай механическа цехын токарь Леонид Иванович Карабанин, барилгын участогай дархан Даши Цыренович Банров, модельщик Кузьма Васильевич Сопрыкин ба хэдэн эдэбхитэй хүдэлмэришэд, партийна, профсоюзна организацинуудай түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдээ.

А. П. Завенягиние хүдөөлүүлгэ

КПСС-эй Центральна Комитедэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, Дундуур машино-бүтээлгын министр, Социалистическэ Ажалай Герой Авраамий Павлович Завенягиние хүдөөлүүлгэ январиин 3-да Москвада болобо.

Һаһа барагшын бэеые хайлуулһан үнэһэтэй урна үглөөгүүр Союзуудай байшан соо табигдаа. Москвагай хэдэн олон мянган хүн зон зал соогуур гаража, Коммунистическэ партиин ба советскэ арадай үнэн сэхэ хүбүүн А. П. Завенягинтай хахасаһан байна. Москвагайхидтай хамта, Ленинградай, Магнитогорскын, Свердловскын, Украинын, Латвиин бусад городууд болон союзна республикануудай түлөөлэгшэд ябалсаа.

Хүндэлэлэй харуул удаа дараа һэлгэгдэжэл байба. Энэ харуулда Москвагай предприятинуудай хүдэлмэришэд болон албахаагшад, эрдэмтэд, уранзохёолшод, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, студентнүүд, Дундуур машино-бүтээлгын министерствын хүдэлмэрилэгшэд жагсаһан байна.

Һүүлшын харуулда хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ Правительственна комиссиин гэшүүд жагсаа. Тиигээд, Союзуудай байшанда хүнүүдэй оролго зогсоогдоо. А. П. Завенягинай түрэлхид ба ойрын хүнүүд, хашнарынь, суг хүдэлмэрилжэ байһан нүхэдынь зал соо үлөө.

Хүдөөлөөшэд сэрэгэй харуулаар үдэшэгдэн 14 час 30 минутада Улаан талмай тээшэ оошоо. Тэндэ столицын ажалшадай шаналал-гашуудалай митинг болоо.

Нүхэд Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. Г. Первухин, М. З. Сабуров, М. А. Суслов, Г. К. Жуков, Л. И. Брежнев, Д. Т. Шепилов, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, хүдөөлүүлгэ эмхидхэхэ Правительственна комиссиин гэшүүд трибуна дээрэ гарана.

Шаналал-гашуудалай митингые Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников нээгээ. КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй зүгһөө СССР-эй Госэкономкомиссиин түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо, СССР-эй Министр В. А. Малышев үгэ хэлээ. Удаань, Дундуур машино-бүтээлгын министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө министрын нэгэдэхи орлогшо Б. Л. Ванников, Магнитогорско металлургическа комбинадай хүдэлмэришэдэй, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй болон албахаагшадай зүгһөө инженер С. Ф. Кращенко үгэ хэлээ.

Тиигээд, шаналал-гашуудалай митинг дүүрээ. Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд трибунаһаа буужа, А. П. Завенягинай бэеые хайлуулһан үнэһэтэй урные аргагаханаар үргөөд, Кремлиин хана тээшэ оошоно. Артиллерийскэ буудалгын абяан доро урна Кремлиин ханада түнхигдэһэн нүхэн соо табигдажа, наананъ мраморна плита хадагдаба. Тэрээн дээрэнь Авраамий Павлович Завенягинай түрэһэн ба наһа бараһан үдэр һиилэн бэшэгдэнхэй. (ТАСС).

ШЭНЭ НОМУУД

Бурят-Монголой номой хэблэл олохон номуудые хэблэлһээ гаргаба. Тэрэ тоодо М. Степановай «Байгалай повесть» гэжэ ном бии. Тэрэ ном соо Байгалай загаһашад тухай хэлэгдэнэ.

Һургуулиин наһа гүйсөөдүй хүүгэдтэ зорюулагдан Ц. Бадмаевай шүлэгүүд ород хэлэн дээрэ хэблэгдээ.

Мүн тэрэшэлэн Д. Хилтухинай «Трубка дружбы», А. Недогоновой «Сельсовет дээрэхи туг», Д. Батажабайн «Барометр шуурга харуулна» гэжэ номууд хэблэн гаргагдаа.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдан С. Пономаревой «Эдлүүриин газарай 100 га бүхэндэ 16,5 центнер гахайн мяха» гэһэн ном гаргагдаа. Тэрэ ном соо Кабанскын аймагай «Коммунизм» колхозой гахайн фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дүй дүршэл тухай хэлэгдэнэ.

Интеллигенциин дунда ябуулагдаха идеологическа хүдэлмэри улам һайжаруулха

Социалистическэ экономико болон культурые саашаданъ хэлбэришэгүйгөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ советскэ интеллигенци угаа ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой гэжэ КПСС-эй XX съезд зааһан байна.

Энэ заабарие хүтэлбэри болгон, КПСС-эй райком, партийна эхин организацинууд интеллигенциин идейно-политическэ хүмүүжүүлгые саг үргэлжэ дээшэлүүлгэдэ тусгаар анхаралаа хандуулдаг. Манай олонхи багшанар болон композиторнууд, врачууд, болон научна хүдэлмэрилэгшэд, уранзохёолшод болон уранзураашад, артистнууд болон композиторнууд, врачууд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ КПСС-эй XX съездын материалнуудые шудалжа гараа һэн.

Һуралсалай энэ жэлдэ партийна гэгээрэлэй һуралсалда үзэгдэжэ байгаа материалнууд бодото ажабайдалтай нилээд нягтаар холбогдоно. Жэшээнь, хүдөө ажахын техникумдэ, зооветинститудта хүдөө ажахын экономико шудалха кружогууд, семинарнууд хүдэлмэрилнэ. Коопотехникумдэ, Бурмонкоопсоюзда эмхидхэгдэһэн кружогуудта худалдаа наймаанай экономико шудалагдана. Коммунальна ажахын министерстводэ, шэлэй механизированнэ, судна заһабарилгын, ликёро-архиин заводуудта байгуулагдаһан кружогуудта промышленностиин экономико шудалагдажа байна.

Коллективүүдтэ политическэ һуралсалһаа гадна, мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ һуралсал эмхидхэгдэнэ. Бурят-драмын театрта, уранзураашадай союзда, педагогическа училищада, мүн шэлэй болон судна заһабарилгын заводуудта хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ һуралсал эмхидхэгдэнхэй. Институдуудай олон научна хүдэлмэрилэгшэд докторско болон кандидатска диссертацинуудаа бэшэнэ.

Интеллигенциин идейно-политическэ хэмжээгээ, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлгэ тэдэнэй өөһэдынь хүдэлмэридэ ехэ туһатай байдаг. Манай интеллигенци районой, городой нийтэ-политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Дээдэ болон дунда һургуулинуудай 119 багша, 15 врач, 30 гаран инженер болон техник, искусствын 8 хүдэлмэрилэгшэд, партийна болон советскэ 114 хүдэлмэрилэгшэд политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Обществын гэшүүн болонхой. Жэлэй хугасаа соо тэдэнэй хүсөөр 600 гаран лекци уншагдаа. Пединститудай багшанар нүхэд Дуринов, Тюшев, Михайлов, Щербаков, Дырхеев, зооветинститудай багшанар нүхэд Косых, Шатилов, Бурмистров, Плишкин, НИИК-ын научна хүдэлмэрилэгшэн нүхэр Элиасов болон бусад тус обществын хүдэлмэридэ, лекционно пропагандада эдэбхитэйгээр хабаадана.

Хэгдэһэн юумые тоолохо болоо һаа ехэ байбашье, мүнөө сагай эрилтэнүүдтэ холо хүрэнэгүй. Районой интеллигенци урдаа табигдаһан зорилгонуудаа гүйсэд һайнаар шиидхэжэ шаданагүй гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Интеллигенциие идейно-политическэ талаарнь хүмүүжүүлхэ, нийтэ-политическэ хүдэлмэридэ тэдэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха, творческо организацинуудай, научна хүдэлмэрилэгшэдэй коллективүүдэй, һургуулинуудай, советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрие һайжаруулха тушаа хүдэлмэри районой партийна организаци үшөөл һулаар ябуулһан байна.

Өөрынгөө идейно-теоретическэ мэдэрэлые дээшэлүүлгэдэ хайша хэрэгээр хандадаг зарим хүнүүд интеллигенциин дунда бии. Тэдэнэр марксистско-ленинскэ теориие гүнзэгыгөөр шудалдаггүй байна. Илангаяа манай театрнуудай, дуу ба хатарай ансамблиин коллективтэ энэ хэрэг муу байһаар.

Олохон коллективүүдтэ нийтэ-политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана. Оперо ба баледэй театрта, уранзураашадай союзда, зарим дунда һургуулинуудта лекци, элидхэлнүүд үсөөнөөр уншагдана.

Политическэ болон научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүд аад, тэрэнэйнгээ хүдэлмэридэ бүришье хабаадалсадаггүй хүнүүд байха. Пединститудай научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд М. П. Хамаганов, Г. У. Унхонов, Хоглеев, зооветинститудай научна хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Косарев, Мачульский гэгшэд һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаа соо ажалшадта лекци уншаагүй байха юм.

Манай институдуудай, дунда ба тусхай дунда һургуулинуудай хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Һуралсалай-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ажабайдалай мүнөөнэй эрилтэдэ харюусанагүй. Һурагшадые ажалда дурэтэйгөөр һургаха хэрэгтэ политехническэ һуралсал нэбтэрүүлгэ ехэ удхашанартай байбашье, энэ асуудал удаанаар шиидхэгдэнэ. Зарим һургуулинуудта физикэ, хими, математика ном соо байһан хэбээрнь, лабораторно хүдэлмэригүйгөөр заагдана. Предприятинуудаар экскурсида ябажа, ажалай дүршэлдэ һураха арга хэрэглэгдэнэгүй. Иимэһээ олохон һургуулинуудта успеваемостинь муу байһаар.

Городой медицинскэ эмхи зургаанууд муугаар хүдэлмэрилһөөр. Район дотор эмнэлгэ-һэргылгын хүдэлмэри хангалтагүй байһаар.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай аппарадуудай ажал-ябуулгые сохсолон хаража үзэхэдэ, хүдэлмэридэнь горьтойхон дутагдалнууд бии байна. Уялгадаа албан хойрогоор, ажалшадай эрилтэдэ анхаралгүйгөөр хандадаг ябадалда эсэс табигдаадүй. Ажалшадай гомдол, мэдүүлгэнүүдые удаан саг соо хараха ушарнууд үзэгдэнэ.

Интеллигенциин дунда ябуулагдадаг хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, партиин райком тэдэниие бүлэг бүлэгөөрнь суглуулжа, тэдэнэй үмэнэ зорилго табидаггүй, шухала асуудалнуудые тэдэнтэй зүбшэн хэлсэжэ шиидхэдэггүй байгаа. Иимэһээ районой XVI партийна конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд партиин райком интеллигенциин дунда идеологическа хүдэлмэри муугаар ябуулаа гэжэ тон зүб шүүмжэлһэн байна.

Мүнөө партиин райком интеллигенциин дунда идеологическа хүдэлмэрие бодотоор һайжаруулха тушаа хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Тэдэниие хараалхадаа нэн түрүүн интеллигенциин олоороо хүдэлдэг газарта — дунда болон дээдэ һургуулинуудай, гүрэнэй эмхи зургаануудай ажабайдалые бүхы талаһаань гүнзэгыгөөр сохсолон шэнжэлхэ, тэдэнэй ажал-ябуулгые ударидан хүтэлбэрилхэ, хүдэлмэридэнь туһалха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэхын тулада адли мэргэжэлтэй интеллигентнэрые суглуулжа, тэдэнтэй хөөрэлдэхэ, тиигэжэ тэдэнэй эрилтэ болон хэрэглэмжэнүүдыень элирүүлжэ байхабди.

Мүнөө партиин райком научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриин тематикануудые хаража үзэхэдөө, тэрэнэй хэр зэргэ туһатай, хэды болзорто дүүргэгдэхэ байһыень хинан шалгажа үзэхөөр хараална. Тиигээд, тэрэнэй удаа «Научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэрие һайжаруулха тухай КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудай дүүргэлтэ тушаа» гэһэн асуудалаар районой научна хүдэлмэрилэгшэдэй суглаа үнгэргэхөөр хараалагдана.

Институдуудай дүтэрхы шэглэлтэй кафедрануудай хүдэлмэрилэгшэдые уулзуулжа, һайшаалтай дүй дүршэлыень халан абалсуулха шухала болоо. Иимэ уулзалгануудые үнгэргэжэ байхадаа алиниье талаараа туһатай байхань дамжаггүй.

Һургуулинуудай болон бүхы багшанарай үмэнэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Ургажа ябаһан залуу үетэниие ажал хэхэдээ шадамараар, эстетикын һайхан үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлэн һургаха зуураа, элдэб аяг ааша гаргадаг буруу ябадалтай эрид шангаар тэмсэхэ шухала.

Политехническэ һуралсалые эрид һайжаруулха гээшэ гансашье һургуулинуудай хэрэг бэшэ, харин районой бүхы олониитын шиидхэлсэхэ хэрэг мүн. Тиимын тулада һургуулинуудые хэрэгтэй түхеэрэлгэнүүдээр хангаха, залуушуулай идейнэ хүмүүжүүлгые һайжаруулха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэрие һонирхолтой болгожо, һурагшадай үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. Политехническэ һуралсалые нэбтэрүүлжэ байһан һургуулинуудай дүй дүршэлые шэнжэлхэ, тэрээниие дэлгэрүүлэн нэбтэрүүлхэ зорилгоор үбэлэй амаралтын үедэ директорнүүдэй, багшанарай суглаа зарлажа, тэндэ машиноведени заалга тухай элидхэлнүүд эмхидхэгдэхэ байна.

Районой техническэ интеллигенциин үмэнэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Тэдэнэй творческо ажал-ябуулгые дээшэлүүлжэ, партиин ЦК-гэй декабрьска Пленумэй зааһанай ёһоор промышленностиин хүтэлбэрилгые һайжаруулха, ажахые түсэблэлгэдэхи дутагдалнуудаа түргэн усадхаха шухала болоно. Манай инженернүүд болон техникүүд, экономистнууд экономическа наукые, илангаяа тодорхой экономикые анхаралтайгаар шудалдаг боложо предприятингаа ажахые гүнзэгыгөөр мэдэжэ хүтэлбэрилдэг болохо уялгатай.

Партиин райком техническэ интеллигенциин «Үдэр» тэмдэглэдэг болохо гэжэ шиидээ. Наука болон техникын туйлалтануудай, мүн ажалай түрүү дүршэл тухай асуудалнуудаар квартал бүхэндэ нэгэ дахин лекци болон конференци үнгэргэжэ байхабди. «Техникын һонин» гэһэн асуудалаар һаяар техническэ конференци болохонь.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай аппарадай хүдэлмэрие саашаданъ һайжаруулха тушаа партиин райком хэдэн хэмжээ абажа байна. Эдэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрие улам һайжаруулхада нютагай Соведүүдтэ болохоёо байгаа һунгалтын туһалха байһаниинь дамжаггүй. Һунгалтын үедэ һунгагшадай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагада манай районой интеллигенци эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ёһотой.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, КПСС-эй Городской райкомой секретарь.

Хонидой үүлтэр һайжаруулгада гол анхаралаа табиха

Һүүлэй хоёр—гурбан жэлдэ Зэдын аймагта хонидой тоо толгой хараа хайса олоширбо. Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозуудай хонидынь 1954 оныйхидо орходоо 20 процентээр нэмээ.

Талын, илангаяа хада уулын бэлшээринүүд эндэ угаа элбэг юм. Тиимэһээ хони үшөөшье олоор үсэбэрилжэ болохо байна. Хонин ажалһаа бүри ехэ ашаг шэмын абаха байһые түрүү хонишодой туйлаһан амжалтанууд гэршэлнэ. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Бимба Дондоков түрүүшүүлэй дүй дүршэлые, зоотехническэ наукын туйлалтануудые ажалдаа зүбөөр хэрэглэжэ, һүүлэй жэлнүүдтэ һайн амжалта туйлаа. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хониһоо 100 хурьга абажа, хоролтогүйгөөр тэнжээгээ. Нүхэр Дондоков техник-үрэжүүлэгшын туһаламжагүйгөөр хонидоо үрэжүүлнэ. Үбэл абтаһан хурьгадайнгаа тус бүриһөө 1,1 килограмм ноохо хайшалжа, үбэлэй хурьгадай ашагтай байһыень гэршэлһэн байна.

Нүхэр Дондоковой жэшээгээр Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишод хонидоо искусственна аргаар үрэжүүлжэ, эртын хурьгадые абадаг болонхой. Мүнөө жэлдэ январь, февраль һаранuудта 3 мянган хурьгад абтаха байна. Иигэжэ эхэ хонидойнь 85 процент үбэл хурьгалхань.

«Коммунизм» колхозой хонишод Цыренжап Норбоев, Даши Олзобоев гэгшэд 10 жэлдэ энэ ажалда ябаха зуураа баян дүй дүршэлтэй, мэргэжэл шадабаритай болоһон байна. Тэдэнэр бэлшээресэ зүбөөр хэрэглэн, һэлгэжэ байгаад хонидоо адуулдаг, үбэлэй үедэ һайнаар харууһалдаг юм. Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ муу бэшэ үрэ дүн туйлана.

Ахалагша хонишон Норбоев һүүлэй хоёр жэлдэ хурьгадаа түлигдэлгүй байрада тэнжээнэ. Байрынь хуурай, сэбэр байлгадаг юм. Хурьгад хотондоо эхэтэеэ хамта байлгагдана. Иигэжэ харууһалхада хурьгад шэрхи томо болодог. Манай МТС-эй харьяата колхозууд нүхэр Норбоевой дүй дүршэлые энэ жэлдэ хэрэглэжэ эхилээ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Кагановичын нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд гансахан ноохоноһоо тус тустаа миллион түхэриг олзо оруулһан байна. Теэд эдэ бүгэдэ яашье манай һанаае амаруулнагүй. Юуб гэхэдэ, МТС-эй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, зоотехник болон ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд хонин ажалда анхаралаа гүйсэд табинагүй, хонидой үүлтэр һайжаруулхын тула мүртэй юумэ хэгдэнэгүй. Зарим колхозуудта һайн үүлтэрэй хусанууд муусa харууһалагдана. Жэшээнь, «Коммунизм» колхоз 150-яад хусатай аад, тэдэнээ зүбөөр эдеэлүүлжэ, харууһалжа шададаггүй.

Тиимэһээ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ хэрэглэгдэхэ хусануудые шэлэн олохо, зүбөөр харууһалха хэрэгтэ һүүлэй үедэ онсо анхарал табигдаһан байна. Мүнөө намар шэлэгдэһэн хусанууд тусхай отара болгогдожо, үрэжүүлгын эхилтэр, үрэжүүлгын ябажашье байхада, тусхай рационой ёһоор эдеэлүүлэгдэһэн байна. Эдэ бүгэдэ һайн дүн харуулаа. Энэ колхоздо алтайн үүлтэрэй 96 килограмм шэгнүүртэй, 13 килограмм ноохо үгэдэг «элитэ» классай хуса бии юм. Тэрэ хуса 2 мянган хони үрэжүүлээд байна. Мүн нимэшүү үүлтэртэ хусанууд бусадшье колхозуудта бии.

Хонидой үүлтэр һайжаруулхын, һубайралгыень болюулхын тулада тэдэнние имагтал үбэл хурьгалуулха бэшэ, харин үрэжүүлэгдэхэ хонидые һайн тамиргай байлгаха хэрэгтэй. Тиин зун-намартаа хонид зелёнко дээгүүр бэлшээгдэһэн, нэмэлтэ тэжээл эдиһэн байгаа.

Гэбэшье, эдэ хэмжээ-ябуулганууд хонидой һубайрха ябадалые дүүрэн усадхаха арга олгохогүй байна.

Техник-үрэжүүлэгшэд, мүн хонишод хонидые үглөө үдэшэниинь хоёр дахин хусада табидаг юм.

Хонидой тоо толгойе олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха хэрэгтэ искусственна үрэжүүлгэ тон ехэ удхашанартай байһаниинь бултанда мэдээжэ. Искусственна үрэжүүлгын пунктнууд таарамжагүй, уйтан байрануудтай. Шэнэ байрануудые барилгада МТС-эй, колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хайша хэрэгээр хандана. Үнгэрэгшэ жэлдэ МТС-эй харьяата колхозуудта искусственна үрэжүүлгын 8 пунктнууд баригдаха ёһотой байгаад, оройдоо 2 пунктын байра баригдаһан байна. Колхозуудай эхэ хонид август һара хүрэтэр зунайнгаа байрада байдаг. Тиимэһээ тракторай шэрэдэг вагондол адлишуу үрэжүүлгын нүүдэл пунктнуудые эмхидхээд, хэдэн отарануудай хонидые нэгэ доро үрэжүүлжэ болохо юм.

Искусственна үрэжүүлгэ үнгэргэхэ хэрэгые зоотехнигүүд, илангаяа ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд муугаар эмхидхэнэ. Тиимэһээ үрэжүүлгын пунктнуудые ветеринарна участогуудай, МТС-эй шадар эмхидхэбэл һураггүй дээрэ һэн ха гэжэ һанагдана.

Хонин ажалаа саашадань хүгжөөхын тула хонишодой ажал һайнаар эмхидхэхэ, ажалайнь түлбэрине шэнээр хаража үзэхэ шухала. Тиимэһээ хонишодой ажалай түлбэри шэнэлэгдээ.

Отаранuудта 800—900 эхэ хонид байлгагдадаг байһан дээрэһээ залуу хонид олооро хородог һэн. Тиимэһээ урда жэлнүүдэйнгээ алдуунуудые хараадаа абажа, эхэ хонидой отаранuудые 500—550 хонидоор бүридхөөд, 1000—1200 толгой эрьенүүдые хамтаруулһан байнабди.

Зэдын аймагай колхозууд гол түлэб хонин ажал эрхилдэг юм. Манай МТС-эй харьяата колхозуудай холимог үүлтэрэй хонидой ноохониинь шанараараа үшөөл муушаг байна. Энэ ушарһаа ойрын жэлнүүдтэ хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулжа, нарин ба нарибтар ноохотой болгохо ёһотойбди. Энэ шухала зорилго бэелүүлхын тула эгээн түрүүн хабарай үедэ хонидые ноохонойнь шанараар илгаха хүдэлмэрине ябуулха ёһотойбди. Энэ ажалда мэргэжэлтэй хүнүүд табигдаха байна.

Хонидой үүлтэр һайжаруулхын тулада үбһэ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ шухала. Хонид гээшэмнай үбһэ тэжээлһээ ондоо юумэ эдидэггүй, гаргаша багатай гэжэ зарим хүнүүд бододог. Энэ тон буруу. Хонидто үбһэнһөө гадна шэмэтэ, концентрированнэ тэжээл эдюулхэ хэрэгтэй. Энээнһээ гадна, хонидой ашаг шэмые дээшэлүүлхын тула белогтой, витаминтай тэжээл үгэжэ байха шухала. Тиимэһээ ерэхэ хабартаа буурсагта культуранууды элбэгээр тариха ёһотойбди.

Манай МТС-эй харьяата колхозууд хээрын һайн бэлшээринүүдтэй байбашье һаа, тэндээ уһаар дуталдадаг юм. Шэнэ худагуудые малтажа, уһаар хонидые хангаха хэрэгые МТС гансааралa шиидхэжэ шадахагүй байна. Энээндэ республикын бусад эмхи зургаанууд бодото туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Зэдын колхозууд ойрын жэлнүүдтэ хонидойнгоо үүлтэр һайжаруулжа, тоо толгойень олошоруулжа шадаха дүүрэн арга боломжонуудтай.

И. Харжеев,—Цагаан-Усанай МТС-эй главна зоотехник.

МТС-эй барилгын бригаданууд

Селендумын МТС-эй механизаторнууд харьяата колхозуудтаа малай байрануудые олоор барина.

Хэрбээ 1954—1955 онуудта Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хонинoй нэгэ байра, гахайн байра бариһан байгаа һаа, 1956 ондо 2750 хонинoй байха гурбан байра МТС-эйхид бариһан байна. Нёдондо жэлдэ барилгашадай бригада 15 хүнөөр бүридэнхэй байгаа. Нүхэр С. Цыбановай даадаг бригадынхид Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хонинoй байра болзорһоонь урид барижа, ашаглалгада оруулаа һэн.

1957 ондо 2250 хонинoй байха 3 байра, 100 үнеэдэй нэгэ байра, хэдэн малшадай гэрнүүдые механизаторнууд бариха юм.

Эдэ барилгануудые хэхын тула МТС-тэ барилгын 4 бригада эмхидхэгдэбэ. Чойдонов, Иванов гэгшэдэй даадаг бригаданууд Хрущевой нэрэмжэтэ колхоздо хонинoй байра, малшадай гэрнүүдые бариха юм. Барилгашад 350 кубометр модо бэлдэнхэй. Цыбиковэй даадаг бригада Калининай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилнэ. Энэ бригада тус колхоздо хонинoй гурбадахи байра барижа байна. Дүрбэдэхи бригадань Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажаллана.

А. Бордонов, Селендумын МТС-эй партийна организациин секретарь.

Редакцида ерэһэн бэшэгүүд

Кино харуулгые гуримшуулха

Закаменай аймагай Хамни тосхоной киномеханик нүхэр М. Яковлев Молотовой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүдтэ кино харуулдаг юм.

Мүнөө дээрээ эдэ колхозуудай гэшүүдтэ кино тон үсөөнөөр, тэрэ мүртөө муугаар харуулагдана.

Экран дээрэ гараһан «хүнүүд» харагшадай урдуур нюдэнэй сабшалха хоорондуур үзэгдөөд лэ, хэлэжэ байһан үгэеэ хүсэд дүүргэнгүй үгы болошодог юм. Киногой гаража байха үедэ нэгэ хубинь «арбан долоо» таһардаг, үгышье һаа мотоорынь хэдэ дахин унтаршадаг болонхой.

Мүн арбан долоо модоной газарта байдаг Цакир тосхоной ажалшадта харуулагдаһан кинокартина манай нютагта аяар 8—9 һара боложо ерэнэ. Гадна тэдэнэр нэгэшье һайн киножурнал харанагүй.

Нийтын малажал дээрэ хүдэлжэ байһан малшадта кино бүришье харуулагданагүй.

Аймагай гүйсэдкомой культурын таһагайхид хэзээ киномеханигуудайнгаа ажалые гуримшуулжа, ажалшадые таһалгаряагүй кинокартинаар хангаха юм гэжэ асуугдана.

А. Тудупов, колхозой гэшүүн.

Манда бодото туһаламжа хэрэгтэй

Трактор, машина заһабарилга түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Яруунын аймагай Эгэтын МТС-эй механизаторнууд урда жэлнүүдтэ орходоо мүнөө жэлдэ бүри муу эрхэ байдалда заһабарилга хэнэ. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ, мастерской баригдажа дүүргэгдээгүй. «Бурмонголстрой» трестын барилгын участогай гэмээр энэ хүдэлмэри унжагайрна. Энэ барилга шамдуулхын тулада олон шиидхэбэри, тогтоол гаргагдаһан байгаа. Теэд ямаршье хубилалта болоогүй.

Элдэб хэрэгсэлнүүдээр дуталдажа, барилгашад 10—12 үдэрөөр ажалаа зогсоодог байгаа. Тиихэдээ зарим юумэнүүдээ техническэ буруугаар хэнэ. Жэшээнь, ехэ труба буруугаар хээ. Монтаж хэхэдээ мүн бусадшье юумэнүүдые буруугаар хэһэн ушар бии.

Барилгые тон һайнаар хэжэ, ёһото мастерскойтой болгоһой гэжэ манай МТС-эй механизаторнууд ехэтэ хүсэжэ байна. МТМ-тэй болоогүй дээрэһээ трактор, машинын заһабарилга нилээдгүй һаатаа, удаараа гээшэ. Типовой мастерскойн барилгые эрид түргэдхэхэ шухала байна.

П. Павлов, Эгэтын МТС-эй партийна организациин секретарь.

Ажалшадта эд бараа, эдеэ хоол элбэгээр худалдаха

Хүдэлмэреэ һайжаруулба

Нийтын эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрие һайжаруулжа, ажалшадай эрилтые дүүрэнээр хангаха тушаа худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ эрилтэ хэгдэнэ. Энэ эрилтые муу бэшээр хангажа байһан худалдаа наймаанай коллективүүд республика доторнай олон. Тэрэ тоодо Кабанскын аймпотребсоюзай чайна оролсоно.

Тус чайнын коллектив оролдосо ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, ажалшадта эдеэ хоол наймаалха үнгэрэгшэ жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь һара урид дүүргээ, даалгабариһаа гадуур дүшэ гаран мянган түхэригэй олзо доход оруулһан байна. Энэ чайнынхид иимэ амжалта хайшан гээд туйлааб гэхэдэ, нэн түрүүндэ эдеэ хоолойнгоо шанарые һайжаруулжа шадаа. Амта шэмэ һайнтай эдеэнэй буйлуулагдадаг болоходо чайнада эдеэлдэг хүнүүд эрид олошорһон байха юм. Энээн тухай чайнын гомдолой ба дурадхалай дэбтэр дээрэ бэшэгдэһэн олон тоото һайшаалай үгэнүүд элеэр гэршэлнэ.

Мүнөө тус чайнада гараар хэгдэдэг хүдэлмэри механизацилагдажа байна. Мяха хэршэдэг машина электрын хүсөөр хүдэлдэг болоо. Тэрэшэлэн механическа худаг түхеэрэгдээ. Хүнүүдые түргөөр эдеэлүүлхын тулада, кухниһаа эдеэ хоолоо өөһэдөө абаха арга хэрэглэгдэнэ.

Чайнын хүдэлмэрилэгшэд эдеэ хоол, овощь ехээр бэлэдхэхын зорилгоор хартаабха, элдэб овощь тариһан, мүн гахай олоор шахажа эхилһэн байгаа. Энээнэй ашаар үнэ багатай эдеэ хоол элбэгээр худалдадаг болоһон байна. Мүнөө энэ чайнаһаа Темлюйскэ МТС-эй дэргэдэ столово закусочна хоёр нээгдэнхэй.

Чайнын коллективэй дунда удаан саг соо һайнаар хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд олон. Жэшээлхэдэ, ахалагша повар Е. А. Шадрина 10-дахи жэлээ таһалгаряагүй хүдэлмэрилжэ байха зуураа, ажалдаа яһала дүй дүршэлтэй болонхой. Мүнөө нүхэр Шадрина эдеэ хоол амта шэмэ һайнтайгаар буйлуулдаг дээрэһээ эдеэлэгшэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Энэ повар олон жэл удаагуур хүдэлмэрилһэнэйнгөө түлөө Бурмонкоопсоюзай правлениин, эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Мүн тус чайнын повар нүхэр Деревянкина һайнаар хүдэлмэрилнэ.

Чайнын хүдэлмэришэд туйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, 1957 ондо ажалшадай эрилтые бүри һайнаар хангаха гэһэн дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаба. Түрүүшын квартал соо тус бүридөө 90—100 килограмм шэгнүүртэй арбан шахамал гахай үүсэлжэ, мяхаар буйлуулагдадаг блюдэнүүдэйнгээ өөрынь үнэ 10—12 процентээр химдаруулха гэжэ шиидэбэ. Тус чайнынхид энэ жэлдэ гахай бүри олоор шахажа, ерэхэ намар гахай бүриһөө 110 килограмм мяха абахаар хараална.

К. Демидов.

Шэнэ арга хэрэглэнэ

Хүдөө нютагуудтахи магазинуудые эд бараагаар хангаха шэнэ кольцовой аргые республика доторoo Хэжэнгын аймпотребсоюз түрүүлэн хэрэглэжэ эхилээ һэн. Ажалшадай эрилтые һайнаар хангаха, наймаалагшадай хүдэлмэрие хүнгэдхэхэ хэрэгтэ тэрэ арга үлэмжэ һайн байгаа. Юугээрээб гэхэдэ, аймпотребсоюзай базаһаа эд бараатай гараһан автомашинанууд магазинуудта хэрэгтэй эд бараа буулгаад, бусаха замдаа гүрэндэ тушаагдаһан ба худалдагдаһан хүдөө ажахын продукт болон бусад зүйлнүүдые асардаг байха юм. Мүнөө энэ арга олонхи аймагуудта хэрэглэгдэдэг болонхой.

Хэжэнгын аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд мүнөө малай гүүртэнүүдтэ наймаалагшагүй магазинуудые нээгээд, бараа худалдаха түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Иимэ магазин нээхэдэ ехэ аша туһатай байһаниень олон малшад һайшаана.

Эдэ шэнэ арганууды үргэнөөр хэрэглэхын түлөө Чесанын сельпогойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Васильев) эдэбхитэйгээр оролдоно. Мүнөө тус сельпогой хангалгада ородог колхозуудай холын фермэнүүдэй малшад наймаалагшагүй магазинуудтай болонхой. Энээнэй ашаар малшад хэрэгтэй болоһон сагтань сай, тамхи, сахар гэхэ мэтын үргэн хэрэглэлэй эд бараа абадаг байха юм. Мүнөө тус сельпогой наймаалагшагүй магазин бүхэндэ 1500—2000 түхэригэй эд бараан байдаг болонхой.

Чесанынхидай жэшээгээр Хэжэнгын, Советскэ болон бусад сельпонуудта наймаалагшагүй магазинууд нээгдэжэ байна. Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудай холын фермэнүүдтэ наймаалагшагүй 6 ларек нээгдээд байна. Тэдэ ларёгуудта һарадаа хэдэн мянган түхэригэй эд бараан наймаалагдана, ямаршье үрилтэ дуталта болоногүй.

Тиигэжэ холын фермэнүүдэй малшад хэрэглэһэн юумэеэ һанаһан сагтаа ларёгһоо абадаг болоходоо, урдынхидаал адли магазин ошохын тулада ажалһаа һаатахаяа болибо. Энээнтэй хамта колхозуудай дэргэдэхи магазинай наймаалагшадай хүдэлмэри хүнгэн болоо. Тэдэ ларёгуудта бараа абаашахадаа наймаалагшад малшадай ямар шэнэ эд бараа хэрэглэжэ байһаниие хараадаа абаад, удаадахи ошолгодоо заатагүй тэрэ бараагь абаашадаг байна.

Д. Данилов.

ТРАКТОРАЙ ХҮНХИНӨӨН ТАҺАРНАГҮЙ

...Тракторай абяан хаана дуулданаб даа гэжэ һанаһаар байтарнай һөөг бургааһанай саанаһаа «Беларусь» маркын хүрин улаан трактор гаража ерэбэ. Томо тракторнуудта орходоо аргагүй нугархай, бүлэг бүлэг бургааһануудай хоорондуур ниигэ тиишээ һаадгүйгөөр харайна. Хойнонь шагтагалаатай үргэн ута шарга нугарһан тээшэнь годиролсон, саһан дээгүүр хүнгэхэнөөр гулгана. Шарга дээрэ гартаа аса, тармуурнуудые бариһан дүрбэ—табан хүн һуушанхай.

Эдэмнай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гүүртэ, отарануудта үбһэ тэжээл зөөжэ байһан Сэлэнгын МТС-эй тракторист Петр Шаманинай агрегадайхид ажалдаа гаража ябаһан байгаа.

Харгын урда талада байһан задалаатай сомоодо сэхэ ошожо, хойноо нэрэжэ ябаһан шаргаяа һүридэ дүтэлүүлээд, трактор зогсошобо.

Матаханшье гэжэ зоболтогүй, урдуураал газар хадхахагүйгөөр налуулжа сабшанхай, хоёр бүхэли бүдүүн модоор тэрэ зандань үргэ хэжэрхиһэн шарга дээрэ асатай үбһэнүүд унажал унажал байна. Харгыдаа даарад гэжэ ерэһэн асашад халуудашабашье хэбэртэй. Заримашиинь үбэлэй хүйтэнние хүйтэн гэнгүй дэгэлээ тайлажархёод асална. Трактористынье, шаргаяа залажархёод һуултагүй, аса бариад сомоо дээрэ гаража, хүлэртэрөө асална.

Дүршэл ехэтэй, үнэн сэхээр ажалладаг тракторист байһан туладань Сэлэнгын МТС-эй дирекци Петр Александровичые хоёрдохи жэлээ энэ колхоздо үбэлдөө үбһэ тэжээл зөөхыень эльгээнэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэхи колхознигуудай малайнгаа үбэлжэлгэдэ ехээр тухашаржа байхада нүхэр Шаманин ерэжэ, ехэ туһа хүргэһэн байха юм. Хонишон Василий Рожковой хэлэһэнэй ёһоор, нёдондо үбэлэй шанга хүйтэн дундуур зарим гүүртэ, отарануудай «хонолгын үбһэтэй» болошоод байхада нүхэр Шаманин эндэ ерэжэ, хэдэхэн хоног соо малай үбэлжэжэ байһан газарнуудта «обоо хүнги» үбһэ, зелёнко зөөжэрхиһэн байна. Тиигэжэ туража, хүшэ шадалаа һулаpуулжа байһан олон мал үхэлһөө абарагдаһан, түл абалгаараа тухашаржа байһан колхознигууд нилээд амарһан байгаа. Механизатор малай үбэлжэлгын дүүрэтэр энэ колхоздо ажаллаад, хабар МТС-тээ бусаа һэн.

Үнгэрэгшэ намартаа ургаса хуряалгын дүүрэмсээр тракторист машинаяа яаралтайгаар заһажа эхилһэн юм. Тиигээд ноябрь соо заһабарилгаяа дүүргэжэ, декабрь һарын эхеэр эндэ ерээд, колхознигуудтай хамта нийтын малай үбэлжэлгые үхэл гарзагүйгөөр, эмхитэй һайнаар үнгэргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байна.

— Урдань бидэнэр, механизаторнууд юундэшьеб тарянажалаа хараад лэ, малажал тухай оройдоо һанаагаа зободоггүй һэмди. Тэрэмнай тон буруу байгаа. Малажал дээрэшье машина техникэ үргэнөөр хэрэглэжэ болохо байһаниинь һүүлэй жэлнүүдэй дүршэл харуулна. Һүүлэй жэлнүүдтэ үбһэ хуряалгын гол гол хүдэлмэринүүдтэ МТС-эй механизмууд хэрэглэгдэдэг болоо. Энэ мүнөө манайшье ажалые абажа харахада, урдынхяар һаа, арба гаран шарга мори, хэдэн олон хүнүүдэй хэхэ ажалые нэгэ трактораар хэжэ байна ха юмбибди,—гэжэ Петр Александрович хэлэнэ.

Энэ агрегадайхид колхозой бүхы тооной гүүртэ, отарануудта үбһэ тэжээлыень дүтэлүүлэн зөөжэ үгэнэ. Зарим отара, гүүртэнүүд газаагаа удаахан саг соо хүрэхэ үбһэ, зелёнкотой болонхой. Декабрь һара соо агрегат мянгаад центнер үбһэ, зелёнко гүүртэ болон отаранuудта зөөбэ. Үбэлэй үдэрэй богонишье һаань, тэдэнэр үдэртөө 5-һаа 10 километрын газарта хоёр, гурба эрьедэг байна. Тиигэжэ үдэрэйнгөө даалгабарине хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Тракторист тухай хөөрэхэ зуураа агрегадай гэшүүд—үбһэ асалагшад Василий Ландин, Николай Буерачный, Иннокентий Суслов, Николай Брянский гэгшэдэй эрхимээр ажалладаг тухай хэлэнгүй гаража болохогүй. Эдэ колхознигууд тракторые нэгэтэшье миин зогсоожо байлгахагүйн тулада бүхы оролдолгоёо гаргана.

Нүхэр Шаманин гансашье үбэлдөө үбһэ тэжээл зөөлгэн дээрэ шалгардаг бэшэ, мүн хабарай тарилгын, зунай пар хахалалгын ба ургаса хуряалгын үедэ эрхимээр ажаллажа гарадаг юм. Үнгэрөөшэ жэлдэ хабартаа кукуруза тарилсаһан, зундаа пар хахалһан, намар болоходо кукуруза хуряаһан байна. Тиигэжэ тракторна хүдэлмэринтгөө жэлэй түсэбые холо үлүүлэн дүүргээ.

Петр Александрович техникэдэ ехэ дуратай, тушаажа абаһан машинадаа эзэн ёһоор хандажа, эбдэнгүйгөөр, зогсоонгүйгөөр ябуулжа байдаг. Трактортаа саг сагтань техническэ харууһа хэжэ, ябууд заһадаг, хододоо сэбэрээр байлгадаг юм. Илангаяа үбэлэй сагта тракторист машинадаа ехэ нарниаар хандадаг.

— Үбэлэй сагта даажа ябаһан машинадаа хайша хэрэгээр хандажа, оһол назагайгаар ябаа һаа, оройдоошье гарһаа гаргажархижа болохо юм. Жэшээлхэдэ, хүдэлмэриингөө һүүлдэ радиатор соохи уһаяа абаагүй һаа, радиаторһаа байха бүхы мотороо хаха хүргэжэрхижэ болохо байна. Иимэ ушар али олон үзэгдэдэгшье гээшэ. Тиигэжэ гүрэндэ хэды ехэ гарза хохидол ушаруулагдана гээшэб,—гэжэ тракторист хөөрэнэ.

Удааншье болонгүй шарга дээрэ зургаан бухалаар татагдаһан сомооной тухай үбһэн ашагдажа, трактор хүнгэхэнөөр зүдхөөд, Василий Шабановай даадаг отарын **хонидой үбэлжөөн тээшэ шэглээд** ошоо һэн. Энэ отарада мүнөө үбэлэй эртын хурьгад абгажа захаланхай. Түрүүшын хорёод хурьган абтаад, һаяар хонид бүри олоороо хурьгалха гэжэ байна.

— Механизаторнуудта, илангаяа Петр Александровичта ехэ баясхалан хүргэнэбди. Хонидоймнай олоороо хурьгалжа байха үедэ хүсэд хүрэхэ үбһэ, зелёнкысмнай зөөжэ үгөө,—гэжэ отарые даагша Василий Иванович үнэн зүрхэнһөө урмашанги янзатайгаар хэлэнэ.

Мүн колхозой бусадшье гүүртэ, отаранууд дээгүүр ябахада малшад тракторист Петр Шаманинние магтажа байдаг. Үбһэ тэжээлээр дутамаггүй байһан һаалиин үнеэдэй гүүртэнүүд нёдондонойхидо орходоо һураггүй ехэ һү һаадаг болоо. Мүнөө XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз гансашье Сэлэнгын аймагта бэшэ, республика доторoo һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана. Колхоз үнгэрэгшэ гурбан һара соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 350-яад литр һү һаагаа.

Малай үбэлжэлгын эгээл харюусалгатай үедэ—үбэлэй һарануудта Петр Александрович малай тэжээл зөөжэ байха гэжэ шиидэбэ.

Оролдосотой тракторист даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэжэ, үдэр соо 5—7 ажалта үдэр олоно.

КПСС-эй Центральна Комитедэй декабрьска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй хүндэлэлдэ нүхэр Шаманин саашадаа бүри оролдосотойгоор ажаллажа, колхозой гүүртэ болон отаранuудые үбһэ тэжээлээр нэгэтэшье дутаахагүй гэһэн уялга абаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үбэл зунгүй Хасууртада тракторай хүнхинөөн таһарнагүй.

Д. Цыренжапов.

Шанаргүй эдеэтэй чайнанууд

Иволгын аймагай центрын, мүн Саянтын МТС-эй дэргэдэхи чайнанууд шанар муутай эдеэ хоол бэлдэдэг. Аймцентрынь чайные даадаг нүхэр Сорокина предприятиингаа хүдэлмэрие һайжаруулжа, ажалшадые ёһотой культурнаар хангахын түлөө оролдоногүй. Үбэлэй үедэ ямаршье эдеэ хоол элбэгээр бэлэдхээд, олон ондоо блюдэнүүдые худалдажа болохоор. Теэд энэ арга боломжо эндэ хэрэглэгдэнэгүй. Олон эдеэн шанар муутайгаар буйлуулагдана. Гадна, кухниин хүдэлмэрилэгшэд хүнүүдэй худалдан абаһан эдеэ хоол дутуугаар үгэдэг байха юм. Жэшээнь, декабрь һарада үнгэргэгдэһэн шалгалтаар нэгэ порци зөөхэй 12—15 граммаар, нэгэ порци пловой рисынь 50 граммаар, мяхаиинь 20 граммаар дутуу байһан байгаа.

Саянтын МТС-эй дэргэдэхи чайнын хүдэлмэрилэгшэд капуста, үгэрсэеэ муугаар, хүсэд сэбэрлэнгүйгөөр дабһалһан байгаа. Тиимэһээнь мүнөө ажалшадта худалдагдадаг щи болон бусад эдеэнинь хүнэй эдихын аргагүй, муу шанартай байдаг.

Иволгын аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ нүхэр Бурцев эдэ дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, зохихо хэмжээ абанагүй.

Р. Колёнов.

Суута спортсменүүдээ улан-удынхид угтаба

Австралиин түб хото Мельбурн городто үнгэргэгдэhэн XVI Олимпийскэ наадануудта хабаадажа, тэндэ түрүү hуури эзэлhэн манай Эхэ ороной алдарта бухэ барилдаашад, урилдаашад, боксёрнууд, футболистнууд, үhанда тамаргашад Москва хото зорижо ябана гэжэ Улан-Удэдэ декабриин 3-най үглөөгүүр дуулдаа бэлэй.

Энэ үдэр Олимпийскэ баатарнуудые угтахаяа городой ажалшад, залуушуул, комсомолецууд станцида олоороо суглараа.

...«Владивосток — Москва» гэhэн 3-дахи номерой түргэн поезд hүүлшын станциhаа гараба» гэжэ дикторэй хэлэмсээр тэндэ сугларагшад булта перрондо гараба.

Уданшьегүй түргэн поезднууд хойно хойноhоо hубарилдан станци хүрэжэ ерэнэ.

Поездын үшөө зогсожо үрдеэгүй байтар, перроной талмай дээрэ духовой оркестрын ирагуу hайхан хүгжэмэй абяан зэдэлжэ, угтамжын дохёо тэмдэг үгэнэ. Хүрэжэ ерэгшэд городоймнай түлөөлэгшэдтэй халуунаар мэндэшэлэлсэнэ... .

— Володя, Володя,—гэлдэжэ байгаад, 3-дахи вагонhоо буужа ябаhан хорёод наhатай залуу хүбүүе ябуул дундань гар дээрээ тодожо абаад, хүрэжэ ерэhэнтэйнь дашарамдуулан амаршална, тэбэрилдэнэ, таалалданашье. Манай Улан-Удэ городой хүбүүн Владимир Сафроновто ягаа улаахан сэсэгүүдтэй гоё hайхан букет нэгэ басаган үгэнэ. Энэ басаган Владимирай дүүнь байгаа. Энэ үедэ ногоон вагонhоо сэнхир хүхэ мүрысөөнэй костюмуудтай хүбүүд, басагад хоёр хоёроороо, гурба гурбаадаараа hубарилдан буужал, буужал байба...

Вокзалай дэргэдэхи талмай дээрэ митинг болобо. Митингдэ манай республикын фабрика, заводуудай, предприяти, эмхи зургаануудай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад, студентнүүд болон hурагшад олоороо хабаадалсаа.

Нүхэр Санданов митинг дээрэ үгэ хэлэhэнэйнгээ удаа манай Бурят-Монголой спортсменүүдэй зүгhөө Советскэ Союзай олимпийскэ командын гэшүүдтэ бэлэг болгон вымпел барюулна.

— Бидэнэр, Бурят-Монголой ажалшад, Олимпийскэ наадануудта хабаадагшадые өөрынгөө столица—Улан-Удэ городто баяр баясхалантайгаар угтажа байhанаа мэдүүлнэбди,— гэжэ партиин Бурят-Монголой областной комитедэй секретарь нүхэр Ц. О. Очиров хэлэбэ.

Мүн тэрэшэлэн буудалгаар Советскэ Союзай мастер Петр Николаев, физкультура ба спортын республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Санданов болон бусад амаршалгын үгэ хэлэхэ зуураа, ажалшадай зүгhөө халуун зүрхэнэй амар мэндые хүргэhэн байна.

Митингдэ сугларагшадай нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, Советскэ Союзhаа Олимпийскэ нааданда хабаадалсаhан спортсменкэ Галина Зыбина трибунада гараад, иигэжэ хэлээ:

— Минии ажабайдалда мартагдашагүй хоёр ехэ баяр болоо. Юуб гэхэдэ, 1952 ондо Хельсинки городто үнгэргэгдэhэн XV Олимпийскэ нааданда би түрүүшынхеэ хабаадалсаа hэм. Тиихэдэ Австралиин үзэсхэлэнтэ гоё hайхан город — Мельбурнда hаяхан үнгэргэгдэжэ дүүрэhэн нааданда ха-

баадалсаха зол хубитай байгааб. Бидэнэр энэ городто байхадаа, тэрэнэй гоё hайхан газарнуудаарнь ябажа харахан үзэhэн, городой ажалшадай ажабайдалтайнь танилсаhан байнабди.

— Бухы Олимпийскэ наадануудта хабаадагша спортсменүүдэй Советскэ Бурят-Монголой спортсменүүдтэ халуун баярые хүргэхэ зуураа, бэлэг болгон вымпел барюулнаб,— гэжэ Зыбина хэлээд, орёолсоотой байhан саарhан соohoo торгон вымпел гаргажа, физкультура ба спортын республиканска комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Сандановта нэрьемэ альга ташалган доро барюулба.

Митингын дүүрэhэнэй hүүлээр Олимпийскэ чемпионуудтай улан-удынхид эндэ тэндэ бүлэг бүлэгөөрөө сугларанхай, энеэлдэжэ байжа хани халуунаар хөөрэлдэнэ.

Советскэ суута футболистнуудай нэгэн—вратарь Лев Яшинине хэдэн хүбүүд, басагад тойрошонхой байба. Хажуудань ошожо, манай газетын уншагшадта нэгэ хэдэн үгэ хэлэхыень гуйжа Яшинда хандабабди.

— Нэн түрүүн, «Бурят-Монголой үнэн» газетын уншагшадта Мельбурн городто наадаhан манай футболистнарhаа, мүн өөрhөө халуун амар мэндые хүргэжэ, шэнэ жэлээр амаршалнаб!

Таанадай хани халуунаар угтаhандатнай маанадай зосоо ехэ дулаан байна. Владивосток городhоо эхилэн Улан-Удэ хүрэтэр ябахадамнай манай советскэ хүнүүд түрэл инагаар маанадаа угтаhандань бидэ ехээр баярланабди.

—Шэнэ жэлдэ—1957 ондо ажалдаа бүри ехэ амжалта туйлахыетнай, элүүр энхэ ажаhуухыетнай хүсэнэбди, — гээд нүхэр Яшин үгэеэ дүүргэбэ.

Олимпийскэ нааданда хоёрдохи hуури эзэлhэн манай Советскэ Союзай баскетболистнар—Бочкарев, Торбан, Студенецкий, бүхэ барилдааша—суута Николаев, булад нюдаргатан—Енгибарян, Лев Мухин гэгшэдтэй улан-удынхид үни удаан хөөрэлдэhэн байна.

Эрьелдээд харан гэhээмнай городой залуу боксёрнууд олоороо сугларанхай Владимир Сафроновтой хөөрэлдэжэ байба.

Тэрэшэлэн Венгриин, Чехословакиин, Болгариин, Албаниин олимпийскэ командануудай гэшүүдые манай залуушуул халуунаар угтажа, үгэ хэлэсэ тодоор ойлголсоошьегүй hаа, саг дарыдаа аргаа олоод лэ хөөрэлдэнэ.

Поездын ябаха саг дүтэлбэ. Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ паровоз шанга гэгшээр хуугайлаад, баглагар сагаан утаа хаяhаар hууриhаа хүдэлнэ. Оркестрын үдэшэлгын ирагуу хүгжэм даруухanaар зэдэлжэ, перрон дээрэ сугларагшад гараа үргэн үдэшэнэ.

Москва зориhон баатарнуудта «hайн ябажа, түргэн хүрэгты!» гэhээр үлэбэбди.

Советскэ спортын эгээн шэлэмэл, эгээн солбон шамбай түлөөлэгшэд—хүбүүд, басагад саашадаашье Эхэ ороноо суурхуулхал байха!

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Арбан километрын урилдаанда дэлхэйн суута спортсмен чех Эмиль Затопек улан-удынхидтэ дурасхаалай адресуудые бэлэглэжэ байна. 2. hаяхан Мельбурнда ябажа ерэhэн советскэ спортсменүүдэй дунда Байгалай омолидо дуратайшье хүнүүд олон байба ха. Советскэ Союзай олимпийскэ командын гэшүүд Улан-Удэ станциин перрон дээрэ омоли худалдан абажа байна. 3. 1957 оной Олимпийскэ наадануудай чемпион манай Улан-Удын

боксёр спортын габьяата мастер Владимир Сафронов эжытээ, дүү басагантаяа уулзаба. (Баруун гарhаа) Владимир Сафронов, тэрэнэй эхэ, дүү басаганиинь харуулагдана.

Б. Цыремпилов, Д. Самбуев бэшэбэ.

А. Мантаев, М. Тимофеев буулгаба.

Красноярскда мүрысөөн болохонь

hурагшадай үбэлэй амаралтын үедэ январиин 5-hаа 9 болотор Красноярск городто хүнгэн атлетикээр Сибириин ба Дальна Востогой түрүү hууриин түлөө мүрысөөн болохонь.

Энэ мүрысөөндэ хабаадалсахаар манай республикын 11 эдир спортсменүүдhээ бүридэhэн суглуулагдамал команда Красноярск мордобо. Тэдэнэй дунда республиканска мүрысөөндэ илагшад Потапова, Якошкина, Бараев, Тишин ба бусад бии.

Г. Рютин.

Чжоу Энь-лай Пекиндэ бусажа ерэбэ

ПЕКИН, январиин 3. (ТАСС). Азиин оронуудаар аяншалаад, КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай, тэрээнтэй суг ябалсаhан хүнүүд мүнөөдэр Пекиндэ бусажа ерэбэ.

Чэнь Юнь, Пын Дэ-хуай, Дэн Сяо-пин, Гүрэнэй соведэй премьерэй бусад орлогшонор, Арадай түлөөлэгшэдэй бүхэхитадай суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшын орлогшонор Чэнь Шу-тун, Хуан Янь-пэй, министрнүүд, дипломатическа корпусой гэшүүд Чжоу Энь-лайе аэродром дээрэ угтаа.

Шукри Куатли Инди болон Пакистанда ошохонь

ДАМАСК, январиин 3. (ТАСС). Сириин президент Шукри Куатли Пакистан болон Индидэ айлшаар ошохонь гэжэ эндэ соносхогдоо. Гадаадын хэрэгүүдэй министр Салах Битар, бусад тусхай тушаалта хүнүүд президенттэй суг ябалсаха байна.

США-гэй колониальна түсэбые арабска оронууд зэбүүрхэн буруушаана

НЬЮ-ЙОРК, январиин 3. (ТАСС). «Нью-Йорк Джорнэл-Американ» газетэ Каирта байдаг Фон Виганд корреспондентынгээ мэдээсэл толилоо. Дүтын Зүүн зүгтэ Американ колониальна эзэмдэлгые улам шангадхаха тухай США-гэй хараалhан, «Эйзенхауэрэй доктрина» гэhэн нэрээр Американ хэблэлдэ алдаршаhан түсэбтэ арабска оронуудай ямараар хандажа байhан тухайнь Фон Виганд бэшэнэ. «Дүтын Зүүн зүгтэ шэнээр нэбтэрэн орожо, гадаадын эзэмдэлгэ тогтоохо зорилго США-гэй политикын үмэнэ табигданхай» гэжэ арабска оронуудай правительствонууд болон арадууд тоолоно гэжэ корреспондент заана.

Харин гүрэнэй сэрэгүүд ерэхэнь гэhэн мэдээсэлдэ «Дүтын Зүүн зүгэй оронууд дэлхэйн бүмбэрсэгэй ямаршье нютагта орходоо илангаяа дурагүйгөөр хандадаг байhыень» мартажа болохогүй гэжэ Фон Виганд бэшэнэ. «Дүтын Зүүн зүгтэ Американ ябуулха шэнэ политикын үндэhэ hуури болгон, Багдадска хэлсээе хэрэглэхэ гэhэн Вашингтоной hэдэлгэ заатагүй буруу hүрэхэ байна гэжэ Каирай болон Дамаскын, Амманай болон Бейрудэй ухаатай ажаглагшад нэгэн адли hанамжа баримтална» гэжэ Виганд бэшэнэ.

Капиталистическэ оронуудта забастовконууд болоно

ЛОНДОН, январиин 3. (ТАСС). Лондоной портдо докернуудай забастовко үргэлжэлhөөр. Бүлэг докернуудай салин хүлhые ямаршье үндэhэгүйгөөр бага болгожорхиhон ушарые буруушаан, энэ забастовко соносхогдоhон байгаа.

Хуулита газарай мэдээнүүдэй ёhoop, 1600 шахуу докерой мүнөө хүдэлмэреэ зогсооhон дээрэhээ 18 судна миин байна.

НЬЮ-ЙОРК, январиин 3. (ТАСС). Паровозой кочегарнууд болон машинистнуудай профсоюзай эрилтыень хангахаяа «Канадиэн Пасифик Рейлуэйс» гэдэг компаниин түлөөлэгшэдэй арсаhан дээрэhээнь, энэ профсоюз үсэгэлдэр забастовко соносхобо гэжэ Юнайтед Пресс агентствын корреспондент Монреальhаа (Канада) мэдээсэнэ. Тус компаниин 17 мянган миль hунаhан түмэр замаар поезднууд ябанагүй.

БОНН, январиин 3. (ТАСС). Шлезвиг-Гольштейнэй 30 мянга гаран металлистнуудай забастовко эхилhээр 70 гаран үдэр болобо. Ажабайдалыень hайжаруулха эрилтэ тэдэнэр табина.

Энэнь дайнай дүүрэhээр Баруун Германида болоhон забастовконуудай эгээн ехэ, эгээн удаан үргэлжэлhэн забастовко юм.

Забастовко хэгшэдэй түлөөлэгшэдhөө болон эзэдэй түлөөлэгшэдhөө бүридэhэн эблэрэлгын комисси hаяхан байгуулагдажа, «хэн хэндээ таараха» уялгануудые зохёогоо. Гэбэшье, тэдэ уялгануудынь бастовалагшадые хангахагүй байна гэжэ металлистнууд нэгэн дуугаар мэдүүлээ.

Забастовко үргэлжэлhөөр.

1954 оной англо-египетскэ хэлсээе болюулха тухай Египедэй республикын президентын декрет

КАИР, январиин 2. (ТАСС). Египедэй Республика Англи хоёрой хоорондо 1954 оной октябриин 19-дэ баталагдаhан хэлсээе болюулха тухай Египедэй республикын президент Гамаль Абдель Насер үсэгэлдэр декрет гаргаба. «Үгэеэ хүсэд ойлголсон, хани барисаагаа бэхижүүлжэ, хоёр оронойнгоо хоорондо шэнэ ёhоной харилсаа тогтоохо» гэжэ долоон жэлээр баталагдаhан энэ хэлсээн соо хараалагдаhан байгаа. Тус хэлсээнэй ёhoop, Суэцкэ канал шадарай сэрэгэй базанууд тэрэ зандаа орхигдожо, «арабска оронуудай лигиин гэшүүн—гүрэнүүдые хамтаараа хамгаалха тухай хэлсээндэ гар табиhан ороной алиндашье гү, али Турцида добтолго хэгдээ hаань, Англиин зэбсэгтэ хүсэнүүд тэдэ сэрэгэй базануудые хэрэглэхэ ёhотой байгаа».

Египедтэ эсэргүү англо-французско-израильска добтолго хадаа дээрэ дурсагдаhан хэлсээе Англиин зүгhөө дабаhан ябадал байhан дээрэhээнь, добтолгын эхилhэнhээ хойшо англо-египетскэ хэлсээн хүсэеэ гээжэ, мүнөө болюулагдаба гэжэ декрет соо хэлэгдэнэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида энээн тухай мэдээсэхыень Гадаадын хэрэгүүдэй министр Фавзи гэгшэдэ Египедэй правительство даалгаа.

Египедэй түлөөлэгшын мэдүүлгэ

КАИР, январиин 3. (ТАСС). Египедтэ эсэргүүгээр англо-французска добтолгын хэгдэhэнэй hүүлээр Суэцкэ каналай зонодохи сэрэгэй базые усадхаха гэжэ шиидхэгдэhэн байгаа гээд Египедэй харюусалгата түлөөлэгшэ МЕН агентствода мэдүүлээ. 1954 оной англо-египетскэ договорой ёhoop байгуулагдаhан энэ база буудалдаанай зогсоогдоhонhoo хойшо үгы болгогдоо, «Египедтэ Суэцкэ каналай база саашадаа байхаяа болибо» гэжэ тэрэ хэлээ.

Каналай зонодо англиска сэрэгэй түхеэрэлгэнүүдые байлгаха гээшэ Египедэй интересүүдтэ таарахагүй байна. Юуб гэхэдэ, дайсад тэдэ түхеэрэлгэнүүдээ Египедтэ эсэргүүгээр хэрэглэжэ болохо байна гэжэ тус түлөөлэгшэ нэмэжэ хэлээ.

«Египедтэ Англиин добтолон оролго хоёр ороной хоорондо баталагдаhан договорой хүсэндөө байхыень болюулхань эли байгаа. Египедтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй добтолго хэхэ тухай шиидхэбэри абахынгаа урда тээ Англиин харюусалгатай хүнүүд энээнние хараадаа абаха зэргэгэй байгаа бшуу. Тээд Египедэй газарые эзэлжэ, египет арадые эзэмдэн дарлажа шадахабди гэжэ тоолодог байhан дээрэhээ, тэдэнэр энээнние хараадаа абадаггүй байhаниинь элирбэ» гэжэ түлөөлэгшэ заагаа.

Добтолгоhоо Египедые хамгаалха зорилгоор энэ договор баталагдаhан юм. Гэбэшье, гадаадын добтолгодо эсэргүү тэмсэл хэхэдэнь Египедэй талые Англи хараха ёhотой байhан аад, харин манай ороние эзэлэн абаха зорилгоор Египедтэ эсэргүү добтолго Израиль болон Францитай хамта өөрөө хэлсэhэн байна.

Египедэй эрилтэ

КАИР, январиин 3. (ТАСС). Синайска хахад арал дээрэхи арюун нангин Екатеринын сүмые Израильска сэрэгүүдэй тоноhон дээрэhээ, уласхоорондын гуримай ёhoop мүрдэлгэ хэхэ гүйлтатайгаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида Египедэй правительство хуулитаар хандаа гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ мэдээсэнэ.

Дунда Зүүн зүгтэ бэелүүлхээр США-гэй хараалhан шэнэ түсэб

Эйзенхауэр конгрессэй ударидагшанартай зүблөө хэбэ

ВАШИНГТОН, январиин 2. (ТАСС). Президент Эйзенхауэр болон правительствын түлөөлэгшэд конгрессэй демократическа, республиканска партинуудай ударидагшанартай хамта үсэгэлдэр Сагаан байшанда зүблөө хээ. Тэрэ зүблөөниинь 4 час үргэлжэлбэ.

Хэблэлэй асуудалнуудай талаар Сагаан байшангай секретарь Хэгерти зүблөөнэй hүүлээр мэдүүлгэ хээ. «Гадаадын политика тухай, мүн ороноо хамгаалан, аюулгүй байдал хангаха» тухай асуудалнууд зүблөөн дээрэ хэлсэгдээ гэжэ Хэгерти хэлээ. Гадна Венгриhээ нютагаа урилагшад тухай асуудалаар президентдэ элидхэл хэhэн тухайгаа вице-президент Никсон зүблөөндэ хабаадагшадта мэдээсэhэн байна.

Зүблөөн дээрэ уласхоорондын байдал шэнжэлэгдэhэн, тиихэдэ Дунда Зүүн зүгтэхи байдалда шухала анхарал хандуулагдаhан байна гэжэ Хэгерти хэлэбэ.

Дунда Зүүн зүгтэ американска эзэмдэлгые тогтоохо зорилготой правительственна түсэбые президент Эйзенхауэр Даллес хоёрой конгрессээр дэмжүүлхэ гэжэ оролдоhониинь хэблэлэй мэдээнүүдhээ харагдана. Дунда Зүүн зүгтэ зэбсэгтэ хүсэнүүд хэрэглэгдэхэ гэhэн заналта түсэб соо хараалагдаха юм ха. Энэ заналтые хүсэндэнь оруулхын тулада, сэрэгээ өөрынгөө үзэмжөөр хаанашье хэрэглэхэ эрхэ Эйзенхауэртэ үгэхэ гэhэн шиидхэбэри конгресс абаха ёhотой. Мүн тус районд Американ зүгhөө экономическа нүлөө үргэдхэхэ гэhэн hэдэлгэ түсэбөөр хараалагдана.

«Ороной байдал тухай» гэhэн бэшэг январиин 10-да конгрессто дамжуулан үгтэхэ ёhотой. Дунда Зүүн зүгтэ ябуулагдаха политика тухай президентын бэшэг тэрээнhээ урид конгрессто хүргэгдэхэ гэжэ хэблэлэй асуудалай талаар Сагаан байшангай секретарь Хэгерти мэдүүлээ.

Йемендэ эсэргүүгээр Англиин зүгhөө хэгдэжэ байhан эзэрхэг түримхэй ябуулгые зогсоохо

ПЕКИН, январиин 3. (ТАСС). «Гуанминжибао» газетэ мүнөөдэр статья толилжо, Йемендэ эсэргүүгээр Англиин зүгhөө хэгдэжэ байhан эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые саг дары зогсоохо эрилтэ хээ гэжэ Синьхуа агентство мэдээсэнэ. Англиин үйлдэжэ байhан гэмгэ ябуулгануудта эсэргүү буруушаалгатайгаар Йеменэй королевствын правительство ООН-эй Аюулгүйн Соведтэ hаяхан хандаа гэжэ газетэ заана. Йеменэй правительство хадаа Бандунгска конференцидэ хабаадаhан оронуудта hануулгын бэшэг эльгээжэ, эдэ оронууд бидэндэ дэмжүүлгэ үзүүлхэ ба Англиин эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта эсэргүүсэхэ бэзэ гэжэ найдажа байhанаа элишэлэн мэдүүлээ.

Египедтэ диилдэhэнhээ хойшо Англи Йемен тушаа харата муухай ябуулгануудые бүри ехээр хэдэг боло гэжэ газетэ онсолон тэмдэглэнэ. Энэнь багахан оронуудта эсэргүү добтолго хэхэ гээшэ империализмын уршагта муухай ябуулгануудай нэгэ хубинь болоно гэжэ гэршэлэн харуулна гээд «Гуанминжибао» газетэ мэдүүлнэ.

Алжирска асуудалые эбэй ёhoop шиидхэхын түлөө

ПАРИЖ, январиин 3. (ТАСС). Алжирта эб найрамдал тогтоохын түлөө тэмсэл хэхэ недели январиин 20-hoo 27 хүрэтэр Францида эб найрамдалай тала баригшадай уряагаар үнгэргэгдэхэнь. Франциин эб найрамдалай национальна совет мэдүүлгэ толилоо. Өөрынгөө уряагай ороной хүн зоной зүгhөө үргэнөөр дэмжэгдэhые мэдүүлгэ соогоо совет хананхгяар тэмдэглэнэ. Алжирта эб найрамдал тогтоохо эрилтэ хэhэн бэшэгтэ хоёр миллион үлүүтэй эрэгтэй ба эмэгтэй францууд гар табиhан байна.

Турцида юумэнэй сэн дээшэлнэ

СТАМБУЛ, январиин 3. (ТАСС). Трамвай болон автобусаар ябаhанай түлөөhэн шэнэ жэлhээ эхилжэ, Стамбулда дээшэлүүлэгдэбэ. Газ хэрэглэhэнэй түлөө түлөөhэн 5 процентээр ехэ болоо.

Редакторай орлогшо **О. ГОМБОЕВА.**

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, Ленина, 23. Телефоны редакции: редактора — 32-71, отв. секретаря — 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00314 Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 30.